Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадуьл 1923 шера дениз ★ ШОАТТА, 27 ЯНВАРЬ, 1990 ШУ. ★ № 11 (7824). ★ Мах 3 кеп.

Мишта Iангара доах хьайбаш

АРГIАНАРА КОТАЛО

Карарча пятилетке цхьа шу дIададахадац планаш хадданза тIеххкоачашъярах, республике яхье хьалхле яьккхарг а лоархIаш Надтеречни района «Озерный» совхоза коллектив белгал ца еш.

АргIанара котало яьккхар дIадахача шера а. Хьайбай продукци дукхагIа яккхаран из йохкаран тIехьа соахка йоаржаяь хиннача социалистически яхье яьча итогашка хьежжа хьалхара моттиг а хьожаеш КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовцрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела ЦIе Байракх елар цунна укх шера. ДоагIаш даь сий а да из.

Хьажал шоаш. План 420 тонн йолаш, 618 тонн шура дIаелар цар паччахьалкхенна, е лурчогIа хинначул 17 процент дукхагIа, хIаьта дулх — заданел вурийтта процент дукхагIа.

Из толам баккхийтараш ба эггара хьалха доярkаш Бураева Медна, Завгаева Жайран, Гантаева Сацита, Эльбиева Секимат. Царех хIаране 4000 килограммал дукхагIа шура яьккхар шоаш Iуналл деча хIара Iаттагара. Иштта хьаьнала къахьега доккха новкъостал дир царна скотникаша юрта Совета халкъа депутата, КПСС членалла кандидата Абдулаев Висхана, Марфушин Ильяса, Исаев Мовле, Шаипов Висхана. Белгалбаха боагIа хIара дийнахьа лийрхIачул 400—450 грамм дукхагIа дулх тIаккхетийташ Iаьсий леладаь Мачигова Зина а Гантаева Сацита а.

Дика хьокхамаш гойташ дIадоладаьд шийтталагIча пятилетка ер тIеххьара шу а. Дийнахьа хIара кхоабача Iаттагара йоаккха шура соахка укх хана хинначул 0,6—0,7 килограмм дукхагIа я.

— Иштта овсаре къахьега хьалхарча аргIагIа новкъостал ду аренда юкъейоалаяь хиларо. Цу хьисапе болх бедаьнначул тIехьагIа цхьа саг дIаваха е тIавена хувцаеннаяц тха коллектив. Из лоархIаме гIулакх хет сона, — дувц совхоза шури комплекса заведующе коммуниста Абдулаев Висане. — Кхы а цхьа хIама да. Оаха леладераш Iаьржа-къоарзача фух дола доахан да. Шера 6000 килограммага кхоачаш шура лу цар доагIа Iунал дича.

Укх шера хьайбаш толаме Iангара дахара районе йоаржаяьча социалистически яхьа условеш я комплекса ЦIеча уголоке. Царга хьежжа фермашта юкъе хьалхара моттиг хьожаергйолаш я, дIадахача шера 1 октябра дениз 1 июль хьатIакхаччалца йолча юкъа планал эггара дукхагIа хьайбай продукци яьккхан паччахьалкхенна дIаеннии йолча коллектива. Хьокхамаш цхьатарра хилча, дикагIа лоархI шура, дулх даккхарга кIезигагIа рузкъа дIадахийтар, хIаьта доярkашта юкъе — хIара кхоабача Iаттагара 3000 килограммал дукхагIа йолаш шура яьккхараш, и. кх. дI.

Яхье котало яьккха коллектив, къаьст-къаьстача профессешка хьежжа хьайбаш леладераш белгалбоахаргболаш ба района «Путь к коммунизму» газета тIа чIоагIдаьча Сийлен улга тIа бахарца, ахчан премешца, КПСС райкома, райисполкома карара кара телача ЦIеча байракхаца, грамоташцей дипломашцей.

Шеко а йоацаш из толам баккха лерхI укх шера а. Дагалаьцар чакхдаккха новкъостал дергдолаш дика таронаш а я. Масала хьалха аз аьннача тайпара, оаха леладераш Iаьржа-къоарза фух дола доахан да. Уж миштад аьлча, царна доакъар дукхагIа мел лу тIанхет цар лу шура. ХIаьта уж ма эшша кхаба йиш йолаш да тхо. Соахка Iалашйир лийрхIар 445 тонн йолаш 700 тонн йол, планал совгIа 4460 тонн йолаш еллар 7600 тонн силос, эшар 557 тонн хиннача кийчдир 1400 тонн ча. Деррига дIалаьрхIача из хул хIара хьайбана 30,7 центнер доакъара единица кхоачаш, Iалашъе лийрхIар а яцар 21,9 центнер доакъара единица мара. Из доацаш соахка 6 эзар тонн ялат чуйийцар совхозе. Паччахьалкхенна из дIадалара план тIеххкоачашъе а тоъал концентрировании доакъар кийчде а йиш хилийтар цу гIулакхо. ХIанз дийнахьен бусси Iатто еннача шурий хIара килограмма 600 грамм кхоачийташ тел оаха из доахана. Иштта йолча цу таронех махулла боккхагIа пайда эца а хьожаргда тхо.

Тамаш йолаш дар цо дийцар. Тхона ховш районе цхьан боахаме лац концентрированни доакъар яьккхача шурий хIара килограммага кхоачийташ 200 граммал дукхагIа. Цхьабакъда, цо аьнар тIехьагIа совхоза экономисташа бакъдир.

Кхабарга хьежжа я хIанз йоаккха шура а. ХIара Iатто дийнахьен бусси юкъера лаьрхIача 10—12 килограмм лу из.

Доахан кхабара иштта дика шоай хьалаш вIаштIехьдахарах дег тIара баркал оалаш ба хьайбаш леладераш, арендни подрядагIа болх а беш доакъара культураш, масала: люцерна, рапс, рожь, мукх, кен, хорсамаш, свеклаш, сорго, хьажкIаш кхеяьча Исмаилов Руслана, Мачигов Iийсас, Элешиев Супьяна, Насуханов ИбрахIама кулгалдеча кхаш леладеча звеной коллективашта. Культураш тайп-тайпара хинна хиларо аьттув лу хIанз, доахан кхабара рацион хIара дийнахьа кердайоаккхаш хувца, доакъара чам эргабоаккхаш тоабе.

М. ХАМАТХАНОВ.

Шу дика дIадоладаьд

ШийтталагIча пятилетка дIадахача шерашка санна хьинаре къа а хьегаш, вай республикерча мехкдаьттеи гази йоахача управленешта юкъе хьалха латташ дIадоладаьд ер керда шу «Старогрознефть» НГДУ мехкдаьттахоша. Январь бетта 21 ден дерригача технико-экономически хьокхамий задани тIеххкоачашъьй цар. Цу юкъа паччахьалкхен планагIа лаьрхIачул совгIа цар даьккхад итт эзар тонн мехкдаьттеи ткъо эзар кубически метр гаргга мехкдаьттаца хьайоагIаш йола гази. Къахьегама овсарле а оттабаьча боарамал дикка лакхъьйй. Ший потребителашта продукци лоаттаяра дола договорни декхараш а толамца кхоачашдеш хьайоагIа НГДУ коллектив.

Управлене ерригача цехаша толаме кхоачашъю мехкдаьттеи гази яккхара паччахьалкхен план. Царна юкъе а къаьстта дика болх а беш, планал тIех эггара дукхагIа мехкдаьтта доаккхачарех я Бабуков Бориса кулгалдеча йиъалагIча цеха коллектив. ХIаьта бригадашта юкъе яьржача яхье даим хьалха латташ хьайоагIарех я Корнеев Анатолий Васильевичи Горбатенко Анатолий Владимировичи керте латтача бригадай коллективаш. Графикал ши ди хьалхаяьнна мехкдаьтта даккхара январь бетта задани кхоачашъеш хьайоагIа уж.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Графикал хьалхабаьнна

Дерригача технико-экономически хьокхамий дIадахача шера план дикка тIеххкоачаш а яь, бIубенна къахьегаш дIадоладаьд пятилетка тIеххьара шу «Малгобекнефть» НГДУ мехкдаьттахоша. Духхьал хьалхарча декадагIа цар планал совгIа даьккхад 210 тонн мехкдаьттеи, иттащ эзараш кубически метр гази.

Яхье хьалха а латташ, къаьстта дика болх беш я мастер Газиев Мурат керте латтача мехкдаьттеи гази йоахача бригада коллектив. Шоай новкъосташта хьинаре къахьегарца хадданза хьокхам телаш ба операторааш Давлетукаев Илез, Волков Михаил, Шагинян Петр, кхы дукха бараш а.

* * *

ДIадахача шера даьха производственни хьокхамаш денгара денга дикагIа хулийташ болх бу пятилетка тIеххьарча шера Горячеводски бурув тохара балхий управлене бурувдеттараша. Цудухьа январа хьалхарча декадагIа цар техар 965 метр бурув, планагIа тоха дезар 930 метр мара доацача.

Укх кердача шера къаьстта дика къахьегаш я буровой начальникаш Драворубов Александр, Адмисиев Висит, Снимщиков Борис, Керимов Iальви керте латтача бригадай коллективаш.

Г. ЛУКЬЯНОВ.

Яхьа дневник

ЛаьрхIар кхоачашду

ШийтталагIча пятилетка тIеххьара шу дика дIадоладаьд Сунженски района «Ильича васкеташ» яхача колхоза хьайбаш леладераша. ДIадахача шера укх ханаца нийсйича пи тонн гаргга дукхагIа шура яьккхай цар. Цу боахамера дийнахьа даьтта доаккхача заводе дIахьош йола шура цхьа бIаь ах бIаь килограмм планал совгIа я.

Сарахьа доахан деттача хана укхаза тхона бIаргадайна сурт дог гIоздоаккхаш дар. Барттайна дезал санна къахьегаш бар къона доярkаш Мержоева Довхан, Парижева Аьсет. Дика тешал дир царна колхоза председатела Костоев Мувсас. Толамаш доахаш, дуккхача шерашка дика къахьегаш бола нах кIезига бац боахаме. Царех я Булгучева Марем. Ялхайтта шу да цо доярка йолаш болх бу. Цунна карагIдувлараш сийлен грамоташца белгалдаьхад.

Фермера хьал дукхагIча даькъе скотникех тийша да. ХIана аьлча, шоашта доал дарга а кхабарга а хьежжа пайда лу хьайбаша. Иштта шура а алсамйоал. Цу даькъе дика къахьегарца белгалбаьннаб Тумгоев Мухьмад, Дзангиев Хьусен, кхыбараш.

Деша дай бац

КIезига яздаьдац тха газето Гудермесски района хьайбаш леладераша нийсдолийтача кхоачамбоацарех. Цхьабакъда, гIулакхаш дикалгахьа хувцалуш дац, кхы а воргIа хулаш доагIа уж.

Геттара во хьал да хьайбай продукци йоаккхача даькъе. Цхьадолча боахамаша дулхи шурен яккхарах йола соахкара планаш ахаш а кхоачашъьяц.

ШерагIа дувца лов сона хьайбай продукци паччахьалкхенга йохкарах. Масала, дулх района дIачуденнад 12616 центнер, (из шера плана 72 процент я). Мишта нийсденнад цу тайпара хIама? Из дош доашхаш цIераш яха еза цу гIулакха эггара доккхагIдола «дакъа» юкъедихьача боахамий. «Восточный» совхоза хьайбаш леладерашен кулгалхошен 1989 шера 450 центнер дулх дохкаргда аьнна дош деннадар. ХIанз гуш да цар даьр — 321 центнер. Цхьабакъда, уж бац цу хьакъехьара «рекордсменаш». «Дружба» совхозо паччахьалкхенга дулх дохкара план кхоачашъьяй 72 процент, «Кошкельдинский» совхозо — 29 процент, — «Новогрозненский» совхозо — 42 процент.

Соахка 5500 тонн шура дIаяла езаш бар гудермесцаш, хIаьта дIаеннар дуккха кIезигагIа яр. МалагIа боахамаш да цу даькъе «белгалдаьнараш»? Хьаэцаргья вай «Брагунский» яха совхоз. Цо паччахьалкхенга йохка лаьрхIар 5450 центнер шура яр. Шу чакхдаьлча чот техар: ерргиа дIачуенна продукци 4642 центнер мара хилазар. «Дружба» яхача совхозана тIадиса декхар 300 тонн гаргга шура я.

Районерча шоай доалахьа доахан леладеча нахагара нийца шура IотIа а теха, паччахьалкхен план кхоачашъе гIертар гудермесцаш. Цох а хIама хилазар. ДIадахача шера нахагара нийца шура 428,2 тонн яле а, план 98 процент мара кхоачашъяьяц укхазарча хьайбаш леладераша.

ХIанз Iа да, дикка лаьгIъеннай шура, чIоагIа алсамъяьннай халонаш. Ира латт районе доакъара проблема. Хьагучох, ер шу а атачарех хургдац. Хаттар отт: маца бокъалгахьа дарга гIулакх? ДIахо ла йиш йий дукхача шерашка хувцалуш доаца из нийрча хьал?

Республика гIишлон бригадай коллективашка, гIишлон комплекса предприятейи организацейи кулгалхошка дола кхайкарал

КПСС XXVIII съезда, РСФСР, НГIАССР, моттигерча Советий хоржамашта накъайолхача Нохч-ГIалгIай АССР партийни комитеташа, юххьанцарча партийни организацеша, къахьегамхоша шоай низаш тIадерзадаьд хIара городе, районе, юрта, колхозе, совхозе тIехьатетта йиш йоаца декхараш кхоачашдара. Из дIадех республике эттача общественно-политически хьало, экономика дегIаахар цIенхаштта тIехьадусаш хиларца, шераш а доахаш социальни сфере къоаста ца деш хиннача дешашца ювзаенна хьаIайнача проблемаша.

Социальни программаш чакхъяхара, хIаьта иштта ерргиа экономика дегIакхувлара керттера баргал еттаw дар да капитальни гIишлош хьалъечара гIулакхаш эсала лелар. Укхаза хIара шера пайда ца эцаш юс итташ миллионаш сомий маьха паччахьалкхен капитальни вложенеш, ший ханнахьа хьалдаь а даьха, эксплуатаце дIателац цIенош, школаш, больницаш, вахаре лоархIаме йола кхы объекташ. 1989 шера 57 эзар квадратни метр наха чубаха цIенош, цхьайола школаш, берий бешамаш, кхыйола соцкультбыта объекташ болх бе йолаялийтара план кхоачашийнзар.

Из тIехьадисар дIадаккхара укх шера керттера теркам тIабахийта лерхI социальни сфера объекташ хьалъяра. Диазза дукхагIа хьалде деза наха чубаха цIенош, унахцIеноhи культураи объекташ — 2—3-зза. Гуш ма хиллара, белгалъяьккха программа чIоагIа низкъала я. ХIанз подрядни организацей низашца из кхоачашъе хала хургда, хIана аьлча, гIишлош хьалъеча тоъаш бац дукха болхлой. Из иштта доллаше, мехка кхыча регионашка гIишлон объекташ хьалъе хIара шера дIаух 20 эзар совгIа саг. Цар хоадамболлаш дакъа юкъекхухь Омски, Оренбургски, Псковски, Калинински, кхыйола областаш социально-экономически дегIакхувлара.

Цунца цхьана, ца аьлча даргдоацаш да, уж гIулакхаш хьахулийташ долча кхоачамбоацарех. Уж нах дIаахар Iаткъ дезал чIоагIбалара, цун моральни бартцхьбагIонна. КIезига зе дищ цо кхувш йоагIача тIехьенна кхетам балара, цхьайолча хана вай дай а даьдай а дикагIйола традицеш йоаеш моттигаш нийслу. Цул совгIа, дегIа чIоагIа низ тIабохийташ къахьегарах, къахьегарай салаIаран доагтIаш дола хьалаш ца хиларах наьха унахцIено цIенхаштта толхаю.

ДукхагIча даькъе ца боалаш сезонии балха нах дIаухаш хилар дувзаденна да шоаш бахача моттиге овсаре къахьегара тешам боллаш болх ца хилийтарца, йоагIаш йола материальни премеш ца теларца, цар хьаштий а дагадоахкарий а йоагIача бесса йоакхо ца ярца.

ВIашагIкхийттача дакъа лоацаш хиннараша тIахьийхар гIишлон комплекса предприятей кулгалхой хIара объекте гIишлош хьалъяр, къахьегамах алапи телара формаш эргаяхар вIаштIехьдоаккхилга тоадара эша хьалаш хьахилийтара. Оттаьча хана гIишлош хьалъеча эша материальни ресурсаш боагIача боарамагIа Iалашъелга вIаштIехьдаккха, уж деррига дешаш къахьегама договорашца чIоагI а деш. Договорни декхараш кхоачашдара гIишлон подразделеней бехктокхам чIоагIбе.

ВIашагIкхийттача дакъа лоацаш хиннараша тIахьех гIишлон бригадай болхлой республика гIишлон комплекс дегIакхувлача доагIаш дола дакъа юкъе а хьош, дIахо берригача наьха хьалтаро тоаяра де дезар дара. Республике бахача наьха тахане а кхоане а тийша я вай воаш дахача моттиге къахьегарах.

Тхо теш подрядни организацейи предприятей-заказчикийи кулгалхоша тха предложенеш хьал а лаьца, республикера объекташ толаме хьалъяйтара мел эшар дергхиларах, хIаьта гIишлонхоша шоай низ дIамел кхоачар дергда Нохч-ГIалгIайчене эргаяьккха тоаяра.

Договораш а еш, гIишлонхой бригадаш балха дIаэца кийча йолча объединенейи трестийн цIераш:

1. «Чечингстрой» производственни гIишлон-монтажни объединени. Объединене начальник Момадаев ЯрагIи Магомедович. Телефонаш: 26-35-66, 26-31-40, 26-24-71.

2. «Чеченингушагропромстрой» объединени. Председатель Гайрбеков Руслан Муслимович. Телефонаш: 26-34-91, 26-45-40.

3. «Чеченингушводмелиорация» объединени. Начальник Баматгиреев Магомет Ширванович. Телефонаш: 26-35-91, 26-04-09, 26-39-93.

4. «Грозтрубопроводстрой» гIишлон-монтажни трест. Управляющи Мугадаев Майрбек Абдул-Межидович. Телефонаш: 22-20-96, 22-64-24.

5. «Чечингражданстрой» объединени. Начальник Цуров Мусий Ахьмад. Телефонаш: 26-14-19, 26-24-05, 26-23-43.

6. «Чеченингушпромстройматериалы» объединени. Генеральни директор Голбураев Руслан Такаевич. Телефонаш: 22-34-06, 22-90-42.

7. Нах бахача моттигашкара райисполкомаш.

ХОАМ

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома идеологически отдело 24 январь дениз КПСС обкома политически сердалон ЦIагIа РСФСР, НГIАССР Лакхехьарча Совета халкъа депутаталла кандидаташ Iомабара курсаш хьайийлай.

Курсаш хьа а йийлар, депутаталла кандидаташа даьча дуккхача хаттарашта жоп а делар КПСС обкома идеологически отдела заведующе хьалхарча заместитела Л. П. Кизиловас.

Укхаза иштта «Политически система перестройка яр — ерригача общества перестройка еча лоархIамегIйола оагIув» яхача темах «Герга истол» хилар.

27 январе «Хоржамаш-90» яхача харжархой клубе «Мишта хила веза халкъа депутат?» яхача темах аргIанара заняти хургья. Из дIайолалургья Iуйрийна 10 сахьат даьлча.

Оаха хьех шо тхоай клубе.

РСФСР халкъа депутаташ харжара йолча окружной комиссешка

РСФСР халкъа депутаташ харжара йолча окружной хоржамий комиссеша шоашка хьачуденна халкъа депутаталла кандидаташ оттабара протоколашкен цар РСФСР халкъа депутаталла кандидаташ хила раьза хиларах йолча заявленешкен хьажа а хьежа «РСФСР халкъа депутаташ харжарах» долча Закона 33-ча статьяй кIийлен тIа РСФСР халкъа депутаталла кандидаташ дIаязбаьб.

№ 139 йолча Сунженски къамий-территориальни округе гIолла

Алеев Шамиль Алиевич, 1946 шера ваь вола, «Симбиоз» яхача кооперативай ассоциаце председатель, КПСС член, Сунженски районерча Серноводске вахаш ва.

Костоев Беслан Усманович, 1939 шера ваь вола, «Нефтяник» яхача производственни гIишлон кооператива председатель, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

Костоев Ибрагим Юсупович, 1946 шера ваь вола, рудни йоацача гIишлон материалий Карабулакски завода ОТК начальник, КПСС член, Сунженски районерча Карабулак поселке вахаш ва.

Мамилов Суламбек Ахметович, 1938 шера ваь вола, берийн кхелетарийн Центральни киностуде кинорежиссер-постановщик, парте вац, г. Москве вахаш ва.

Точиев Макшарип Хаджимуратович, 1936 шера ваь вола, Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университета профкома председатель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Хашагульгов Илез Юсупович, 1951 шера ваь вола, Нохч-ГIалгIай облсовпрофа къахьегама правови инспектор, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

№ 881 йолча Ленински территориальни хоржамий округе гIолла

Ахмедов Магомед Абдулович, 1938 шера ваь вола, «Росхозторг» оптови предприяте директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Арзуманян Владимир Мушекович, 1946 шера ваь вола, «Чечингагропромстрой» объединене ГМПМК-1 комплексни бригада бригадир, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Батаев Ахъяд Ахмедович, 1952 шера ваь вола, № 90 йолча аптека заведующи, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

Баташов Ахмад Эльсолтанович, 1940 шера ваь вола, Грозненски трамвайно-троллейбусни управлене начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Бондарев Александр Викторович, 1960 шера ваь вола, «Грознефть» ПО Грозненски УТТ № 2 йолча автоколонна начальник, КПСС член, г. Гозне вахаш ва.

Гакаев Жабраил Жоколаевич, 1942 шера ваь вола, Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университета КПСС исторе кафедра заведующи, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Григорьев Борис Афанасьевич, 1941 шера ваь вола, мехкдаьтта института проректор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Дальсаев Мусса Алиевич, 1947 шера ваь вола, республикански наркологически диспансера керттера лор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Иванов Николай Прокофьевич, 1946 шера ваь вола, «Грознефть» ПО «Старогрознефть» НГДУ начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Караев Руслан Зубаирович, 1949 шера ваь вола, телевидене Грозненски студе вокхагIвола редактор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Мальсагов Арсамак Арсамакович, 1933 шера ваь вола, НГIАССР Министрий Совета председатела хьалхара заместитель, НГIАССР Госплана председатель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Махматхаджиев Сулиман Заудинович, 1965 шера ваь вола, Грозненски объединенни авиаотряда электромонтер, ВЛКСМ член, г. Грозне вахаш ва.

Орцуев Эмисолта Адизович, 1944 шера ваь вола, наькъаш тоадара а уж леладара а йолча специализированни управлене механик, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

Баташников Григорий Львович, 1949 шера ваь вола, ГрозНИИ исполнительни директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Хасханов Тахир Исаевич, 1942 шера ваь вола, № 1572 йолча автоколонна профкома председатель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Яндаров Андарбек Дудаевич, 1937 шера ваь вола, парте Нохч-ГIалгIай обкома идеологически отдела заведующи, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Яценко Александр Дмитриевич, 1953 шера ваь вола, «Автоспецоборудование» завода бригадир, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 886 йолча Шалински территориальни хоржамий округе гIолла

Албастов Идрис Абуевич, 1939 шера ваь вола, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча суда председатель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Ахмадов Мусса Магомедович, 1956 шера ваь вола, яздархо, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

Ахмадов Саид-Ибрагим Магомедович, 1951 шера ваь вола, РСФСР Шатойски Госзаказника охотовед, КПСС член, Шатойски районерча Итум-Кхале вахаш ва.

Бацаев Товсолт Айсолтаевич, 1952 шера ваь вола, Ножай-Юртовски мехлесхоза склада заведующи, КПСС член, Ножай-Юртовски районерча Зондак юрта вахаш ва.

Бибулатов Хусейн Газихаджиевич, 1939 шера ваь вола, КПСС Ножай-Юртовски райкома хьалхара секретарь, КПСС член, Ножай-Юрта вахаш ва.

Бисултанов Билал Хамидович, 1948 шера ваь вола, «Пищемаш» завода механосборочни цеха мастер, КПСС член, г. Аргуне вахаш ва.

Гапуев Абдул Магомедович, 1949 шера ваь вола, Шалински ДСПМК начальник, КПСС член, Шалински районерча Герменчук юрта вахаш ва.

Дацаев Ваха Абубакарович, 1937 шера ваь вола, «Коопзаготпромторг» межрайонни объединене директор, КПСС член, г. Аргуне вахаш ва.

Дыхаев Ваха Ахмадович, 1935 шера ваь вола, НГIАССР Гостелерадио керттера редактор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Исраилов Али Вахитович, 1954 шера ваь вола, «Пищемаш» завода керттера технолог, КПСС член, Шалински районерча Автура юрта вахаш ва.

Керимов Муса Абдурахманович, 1938 шера ваь вола, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председатель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Лулуев Абдулах Азизович, 1933 шера ваь вола, ханна болх беш вац, КПСС член, Грозненски районерча Старая Сунжа яхача юрта вахаш ва.

Мадаев Хасмагомед Тукуевич, 1954 шера ваь вола, Астрахански областерча Наримановски района прокурора заместитель, КПСС член, Шалински районерча Цоцин-Юрта вахаш ва.

Нунуев Сайд-Хамзат Махмудович, 1952 шера ваь вола, КПСС Ведески райкома шоллагIа секретарь, КПСС член, Веденски районерча Махкете вахаш ва.

Тимаев Апти Джохаевич, 1938 шера ваь вола, Л. Н. Толстоя цIерагIча ЧИГУ вайнахски филологе кафедра заведующи, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Тумсоев Евгений Вахаевич, 1939 шера ваь вола, КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретарь, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Юсупов Сулиман Усамович, 1938 шера ваь вола, «Грознефть» объединене генеральни директора заместитель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Чамиев Камалдин Джамалдинович, 1953 шера ваь вола, Ножай-Юртовски районерча Зондак юртарча скори помоща фельдшер, парте вац, Ножай-Юртовски районерча Гиляни юрта вахаш ва

№ 138 йолча Гудермесски къаман-территориальни хоржамий округе гIолла:

Рашидов Шаид Рашидович, 1940 шера ваь вола, Энгель-Юртовски юкъерча школа директор, КПСС член, Гудермесски районерча Энгель-Юрта вахаш ва.

БIаьстанга кийчлуш

Дукха ха йисаяц бIаьстан кхашкара балхаш дIадоладала. ХIанз цхьабараш, техника ремонт яь а баьнна кхашка арабовла кийчлуш ба. ШоллагIбараш техника тоаяь бовла боахк. Укх деношка со хилар «Назрановский» совхоза № 5 йолча бригаде. ТIаккха, малагIа гIулакхаш карагIдаьннад царна?

Сихбенна дIахьош ба укхаза болх. ХIанзлехьа тоаяь кийчон мугIаре дIаоттаяьй 12 трактор, царел совгIа кийчъяьй 4 культиватор, 5 сеялка, 80 макха, иштта кхытайпа техника а.

— Эшаш йола сатхалаш йоацаш чIоагIа хала хьувз тхо, — йоах бригадира А. Чахкиева. — Иоацар телхача тракторах йоаккхаш, лоалахарча боахамашкара ехаш халла вIаштIехьдоаккх оаха из гIулакх. Массаза а сагIа дийха а варгвац. Сона бакъахьа хетар районерча а, республикерча а, агроснабаша шоай болх леpттIа хьа а беш, йоагтIаш йола оатхалаш тхона хилийтача.

Толамаш даха доккха новкъостал ду дика вIаштIехьъяьккхача яхьо. ХIара итт ди массаза доал итогаш ю даьча балхий. Хьалхабаьннараша ахчан премеш тел укхаза.

Цхьацца наха халонаш нийслой а, дIадахача шера йиъалагIча квартала декхарех а дика лоархIабир механизаторааш. ХIаьта укх бетта а иштта толаме къахьегаш ба уж. Механизаторааша болх бу йIайхача, паргIатача помещенешка иштта дика вIаштIехьдаьккхад укхаза салаIара хьалаш, цар нийду аланеш а дикка лакха да.

Техника бIаьстанга кийчъеча овсаре къахьегаш хьабоагIа мастер-наладчик К. Зангиев, механизаторааш Х. Оздоев, А. Евлоев иштта кхыбараш а.

Ч. МАГОМАДОВ.

КПСС XXVIII съезда накъадолхаш

ХЬАЛХАЛАТТАРИЙ МУЛАШ

Вай мехка еш йолча перестройкас общества дукхa проблемаш гучаяьхай. Царех керттерчарех цаI я Коммунистически партех, цун хьалех, общество цун хила езача моттигах лаьца дешаш халкъо айдеш хилар. Уж лоархIаме дешаш хIанз лерттIа кхоачаш ца дича, экономика дIахо дегIа ца яр а перестройка чакх ца ялар а кхерам ба. Хургйолча парте XXVIII съездага кийчо еча хана дика тахка деза уж дешаш. Ховш ма дий, парте проблемаш къоастаяра керттера лостамаш цу съезде белгалдаьа лаьрхIа долга.

Уж дешаш дувцаш Грознерча мехкдаьтта института КПСС исторе кафедра заведующеца М. Мамиловца къамаьл хилар тха корреспондента.

Хаттар: ТIеххьарча хана, партех лаьца тайп-тайпара къамаьлаш хьахоз вайна. Ала хала дале а гуш да, халкъа юкъе цунах хьалха хинна тешам а цун сий а довш латтилга. Фу хет хьона цун бахьан?

Жоп: Парте таханара хьисац воча оагIорахьара дувцаш хилара бахьан да, цо шийна тIаийца «общества политически авангарда» гIулакхаши цун кулгалдара методаши вIашкайоагIаш ца хилар. Перестройка еш вайна духьала мел эттача халонаша а социализм кердаяккхара де мел дезачо а дIадех парте ше кердаяккхари дегIайоалаяри. Гуш да, цун вахаре кIоаргта демократизаци е езалга, Ленина дIадехаш хиннача тайпара цун кулгалдара методаш юхаметта ца оттайнча йиш йоацалга. Партех общества бокъонца политически авангард — хьалхайода отряд хилара маIан геттара доккха да.

Хаттар: Хьо КПСС истори тохкаш Iилманхо воландаь, Ленино из (парти) мишта хила еза аьнна лоархIаш хиннад дувцар ловр газет дешархошта.

Жоп: Ленино оалаш хиннад: «Кхоачам бац, вай воайх «авангард». — хьалхайода отряд алар. Вай хьалха долхаш долга кхыча отрядашта гургдолаш а цар из тIаэцаргдолаш а леладе деза вай гIулакхаш». Цу тIа ала деза, Ленина, партех хьалхайода отряд лархIарал совгIа, цунах политически низ лоархIаш хиннaлга. Сога хьаттача, иштта лоархI из КПСС-а хIанзарча кулгалхоша а.

Хаттар: ХIаьта, Ленина хийттача тайпара хIана хиланзар парти?

Жоп: Цунна бехке да сталински а брежневски а ханашка общество этта административно - авторитарни хьал. Парте хиннача политически кулгалдара методашта меттел административно-распорядительни болх тIайийцар цу хана. Из бахьан долаш большевикий традицеш йоайир партес, дукхача коммунистех политически болхлой ца а хулаш функционераш хилар.

Хаттар: Иштта этта хьал тоадара, эггара хьалха фу де деза?

Жоп: Эггара хьалха, парте деррига вахар демократически хьисапе дерзаде деза. ВIалла мегийта йиш йоаца хIама да парте кулгалдара стиль, методаш, формаш вай замано дIадехачул тIехьаюсаш хилар. Парте XXVII съезде цунах лаьца хьадда къамаьл а хиннад. Цхьабакъда, съездо чIоагIдаьр меллашха мара доаладац партийни балха юкъе. Партех общества йизза авангард хургйолаш кхы а цхьа дош да сихха къоастаде дезаш, Цуни пачхаьалкхен органий функцеш вIаши къоастае еза. ХIана аьлча, шедолча гIулакхашта кулгалдеш парте ше йоландаь, пачхаьалкхен а боахамий а органий бехктокхам шийна тIаийцаб цо. ХIаьта парте гIулакх цаI да — общество дегIайоалаяра керттера политически лостамаш белгалдахар.

Хаттар: ХIаьта, уж эргалонаш яра практически, къаьстта де дезар фуд?

Жоп: Сона хетачох, иштта этта хьал тоадара хьалхара гIа хургбар партийни комитеташка йола отраслевой боахамий отделаш дIаяхар, функциональни отделаш кердаяхар, партийни аппарат зIамагIъяр. Цхьабакъда, цунах кхоачам хургбац, партийни состава дикала теркам тIа ца бахийтача. Парте низ цун состава дикалга хьежжа хургба. ХIаьта дукхача хана денз нах парте хьайибара гIулакхаш формальни хьисапе леладаь хиларах цу хьакъехьа гIулакхаш дика дац. Цу тайпарча хьало дIадех, партийни состав дикка техка а техка, парте гIулакхашта лерттIа Iилман анализ а яь, парте кердаяккхара программа вIашагIйоллар, из кхоачашъяра де дезараш белгалдахар. Кхыча хьисапе кхоачашъе еза критикеи самокритикеи принципаш. ХIана аьлча, царех тахан лерттIа пайда эцалац, цул совгIа, из критика IотеIаеш моттигаш а нийслу. Сона хеташ, хIанз эшаш я къахьегама коллективай а партийни организацей а массазара социальни психологически Iилманхой анализ. Цунга хьежжа къестаде деза из дош.

Хаттар: Партийни вахаре Ленина принципаш юхаметтаоттаргйолаш, геттара лоархIаме да цун кадрови политика нийсса хилар. Из лоархIаме дош малагIча хьисапе къоастаде дезаргда?

Жоп: КПСС XXVII съезде а XIX конференце а белгалдаьккхалар парте нийсденна нийрча хIамаш: демократически централизма метта бюрократически централизм оттар, парте шиъ дисциплина хилар, дукхача бехктокхамерча партийни болхлой оамалаш талхар, кадрови политика харцъяьккха хилар. ХIанзара партийни кулгалхо бокъонца стратеги политики, халкъа хьаштех дог лазаш саг хила веза. Цу тайпара нах парте болаш а ба. Юххьанцарча партийни организацешка, къахьегама коллективашка хьтта, демократически хьисапе увттабе беза уж гIулакхаш тIа. Формальни а доацаш цIенхаштта хилийта деза цар хоржамаш. Хан-ханнахьа аттестаци еш хувца а беза уж. Царна лерттIа тIахьожам хургболаш механизм вIаштIехьъяккхар а эш. Парте мугIарашта юкъе моттиг яц бюрократашта, карьеристашта.

Хаттар: Бюрократизм хIанз парте эггара халагIча лазарех лоархIаш я. Доккха зе хиннад вай общества из нийрча гIулакх бахьан долаш. ХIаьта, мишта лоаттабе беза цунцара къовсам, хьона хетачох?

Жоп: Бюрократизмацара къовсам вай общества вахаре мел йолча сферашка лоатта ца бича дош хургдац цунах. Экономика сфере — лерргIа экономически реформа кхоачаш еш хилча, йиззача боахамий расчета тIа предприятеш йоалайича, тIеххьарча хана тIаийцача законаша дIадехар толха ца дича эшалургья бюрократизм. Социальни сфере лира къовсам лоаттабе беза социальни нийсхон принципаш телхаечарца. Духовно-нравственни сфере дегIайоалае еза керда политически уйла, бизза пайда эца беза марксистско - ленински теорех а идеологех а. Общественно-политически сфере социалистически демократи кIоарг а еш, халкъа самоуправлене органаш дегIа а кхувлаш лоаттабе беза бюрократизмацара къовсам. Из деррига цхьана къоастадеш хилча пайда эцаргба вай обществас а партес а. Бюрократизм ше дIаяккхарал совгIа, цун овлаш а дIадоахалургда.

Хаттар: МоллагIа политически орган ший балха юкъе гIалат ца доалаш хилац. Вай исторега хьежача гIалаташ дувлаш парти а хиннай. Уж гIалаташ кIезигагIа нийслургдар кулгалдара коллективность хилча. Фу хет хьона цунах?

Жоп: Из лоархIаме дош да. ХIана аьлча, кIоаргга уйла яь, Iилмаца чIоагIъяь ваIадаш яйт кулгалдара коллективностес. Политике волюнтаризм а субъективизм а нийсъялара кхерам кIезигагIа а хулийт цо. Кулгалдара авторитарни методашца къовсам лоаттабе аьттув а лу. Цудухьа, кулгалдара коллективность шерра дIайоаржае еза ерригача партийни организацешка.

Хаттар: Дукхача хана денз «фракционностаца» къовсам лоаттабаьб партес. ДукхагIбараша тIаийцача ваIада духьала йистхила бокъо йолаш хиннабац коммунисташ. ХIаьта хIанз, перестройка замалахьа доагIаш дий из?

Жоп: Парте екъаяла йиш йоацаш хилар ленински кхетамга диллача, программа тIера ца а боалаш цхьадола дешаш къоастадара шоай нийк белгалбоахача «кIезигбарех» политически оппозици а е фракци а лархIа йиш яц. Цул совгIа, цкъаза «кIезигбараша» пайда а лу, ерригача партес дагалаьцар кхоачашдара альтернативни ваIад ювца а оттайий. Цудухьа, сона хетачох, парти тоаяра геттара лоархIаме да «кIезигагIа» хиннача коммунистий бокъонаш лораяра механизм вIашагIйоллар. Уж бокъонаш КПСС Устава тIа чIоагIъе еза.

Хаттар: Вай мел дийцар, партийни вахаре юкъедоаладара фу пайда лургба, аьнна хет хьона хIанз тIайоагIача съездо?

Жоп: Вай мел дийцар, КПСС XXVII съезд хиннaчул тIехьагIа кхоачашде йолаеннай партийни организацеш. Цхьабакъда, хIанзарчох эггара хьалхара гIа мара баккхац цар. Из процесс шеръе а кIоаргъе а еза. Сона хетачох, парте XXVIII съезда ваIадаша сухалбаьтаргба цу лостамагIа.

**Къамаьл дIаяздаьр
Ч. МАНОЛИС.**

Амурски область. Дукха ха йоаццаш массаза болх бара дIаеннача Байкало-Амурски магистрале хьайийлай керда пассажирски маршруташ. Красноярск-Усть-Кут-Комсомольск-на-Амуре - Хабаровск яхача поездаца ерригача Баме гIолла чакхвала йиш я пересадка ца еш. Якутски АССР Нерюнгри яхачара Москве уха пассажирски поездаш хIанз трасса малхбузен участка тIа гIолла ух. Цу гIулакха цар наькъа йоаю ха бархI сахьата лоацийр. Хьайийлай Бама чура ши маршрут а — Тында-Февральски Тында-Северобайкальски.

СУРТА ТIА: дукхагIа лел поездаш хIанз Бама трасса тIа, дукхагIа беза царна гIулакх деча низ а теркам а. Тында станце юххерча шоай участке машинникъ массаза а дикал лакха йолаш хилийтара йоакхо еш ба наькъа монтераш О. Горбунов, А. Губарь, В. Заблоцкий.

**В. САЯНИНА сурт.
(ТАСС фотохроника).**

4 марта — Советашка хоржамаш

Депутаталла кандидатех

ОВЛАН ТIАРА...

Малгобекски городской халкъа тIахьожама комитете со кхаьчача цун инспектор Саутиев Увайса Мухьмад балха коравинзар сона.

— ОтпускагIа ва из, — аьлар приемни цIагIа ягIача кхалсаго.

Мичча бесса леха а, из хьалаха лаьрхIар аз. Цун адрес хатта сона дагадехача хана Мухьмад ше чуваьлар приемни цIагIа. Со цецвалар кхетадаьча М. Саутиева аьлар:

— ОтпускагIа вале а, цIагIа воагIалац балха тIа саготта со эшаш гIулакхаш хилча. Цудухьа отпуск юкъагI а яьккха, комитета новкъостал эшандаь хьааравахннав со.

Хетадала тарлу, из лоадам боацаш хIама да, аьнна. Цхьабакъда, цу зIамигача факто а хьахьокх сагах йоахка оамалаш. Саутиев Мухьмад ший гIулакха боккха бехктокхам хеташ саг волга. Тахан, демократеи гласностеи процессаш шерра яьржача хана, моллагIча сага чIоагIа эшаш ба бехктокхам. Амма, цу цхьан оамалца белгалваьнна Iац са турпалхо. НГIАССР халкъа депутаталла кандидат М. Саутиев шоаш оттавеш пачхаьалкхен учреждений болхлой профсоюза горкома болхлоша белгалдаьккхар, из зIамига саг Iалаьмате цIена болх беш, денал долаш, принципиальность йохкаргйоацаш хилар а. Хетаргахьа, Малгобекски районе бахача дуккхача наха городской халкъа тIахьожама комитета инспекторах Саутиев Мухьмадах ца довзари ца ховри сога оалалургдац. хIана аьлча социалистически доалахьен тIакхувдарашца, къоалаши припискаши ерашца, кхыдола харцахьа хIамаш леладерашца лира къовсам лоаттабарах, халонаш духьалъэттача тIехьашка ца валарах наьха багавахав из.

ХIаьта а кIезиг-дукха цун вахарах лаьца дувца безам бар са. Мишта вIаштIехьдаьлар ткъаь дийтта шу мара даланза волча зIамигача сага наха везавалийта, къахьегамхошта хьалхашка сий даккха?

Къахьегамхой дезале хьалкхийнача Мухьмада хьалхашка, школа йистеяьккхачул тIехьагIа дIахо малагIа никъ хоржаргба, яха хаттар латтацар. Цо хьалхе чIоагIо яьяр мехкдаьттахо хила. Цу хана районе дукха доаккхар мехкдаьтта, сий деш яр мехкдаьттахочун професси. ХIаьта школа йистеяьккха зIамига саг «Малгобекнефть» НГДУ балха отт. Даси-наниси къахьегама тIера волаш хьалкхеваьча Мухьмада сиха карагIдоал ший балха новкъосташта везавалийта, говзал Iомае. Цун хьаьнала къахьегам белгалбоахаш управлене кулгалхоша оалача баркалех, телача совгIатех дезагIа хетар Мухьмада ший новкъосташа — йоккха опыт йолча мехкдаьттахоша безаме шийх оалаш хиннар: «Мухьмад вай кIант ва, болхлой тIехках хьаваьнна ва».

Хетаргахьа, М. Саутиева деррига вахар мехкдаьттахошца дувзаденна хила тарлора, бакъда, цамогаш а хинна чоалхане операци е езаш хилар зIамигача сага. ДIахо лораша бокъо яланзар низ дIатIабохийташ де деза балхаш де. Професси хувца езаш хилар. Из балха хьожаву «Малгобекнефть» НГДУ ОРС-е. Укхаза а наха сиха багавода шийна тIадилла моллагIа а декхар тешшамен цIенен кхоачашдеш вола зIамнга саг. ОРСа коммунисташа из дIаэц парте членалла кандидат.

Болх беш, 1977 шера Мухьмад заочно деша отт Орджоникидзевски Горски юртбоахама института экономически факультете. Иштта из нийслу цу хана «Ингушский» оалача винсовхоза бухгалтер-нормировщика балха тIа. Укхаза йоккха опыт йола, къаьна специалисташ цец а боахаш, цо хьанийсъю боахама бухгалтерски учет. Парте мугIарашка из дIаэцаш боахама берригача а коммунисташа кулгаш айдир. Болх санна, бехктокхаме хеташ кхоачашъю къонача коммуниста общественни поручениеш. М. Саутиев хорж юххьанцарча партийни организаце секретаралла, хIаьта дукха ха ялалехьа совхоза парткома секретара заместителалла. 1979 шера из хорж Сагопшински халкъа депутатий юрта Совета депутаталла.

Цун вахаре гола техар, 1980 шера. Совхоза коммунисташа еннача рекомендацех, Мухьмад хьожаву Малгобекски городской халкъа тIахьожама комитета инспектoралла. Укхаза бокъонца гучайоал денал, принципиальность яхараш санна йола къонача коммуниста оамалаш. Ховш ма хиллара, 1980-гIа шераш — вай мехка застой михьара яьнна ха яр. Къонача инспектора кхела а ший Iаьржа «ткъам» техар цо. Тахан хиннача санна дагадоагIар Мухьмада духхьашха района боккхийча хьакимий харцонна ший духьалвала вийза. Йоккхача комиссена керте а оттаваь, «Кавказ» совхозе хьайбаш Iангара дахара гIулакх тахкийта вохийт М. Саутиев. Цо сиха гучадоах совхоза хьайбай боахаме нийсдалийта цIенхашттара кхоачамбоацараш. Халкъа тIахьожамхой тохкамаш кIоаргденнача ханна совхозе телефон тох парте Малгобекски горкомера. Мухьмада телефон хьайийцача къамаьл деш парте Малгобекски горкома хьалхара секретарь Н. М. Морева хул. Къамаьл дукха дIаьх ца деш, хьалхарча секретара: «Тохкамаш сацийта, цигара шун болх чакхбаьннаб», — хьакхайкаду инспекторга.

Цу хана къона инспектор дукха кхеташ вацар района керттерча хьакима леладечох. Тешалацар горкома хьалхарча секретара шоай балха тIа цIенхаштта кхоачамбоацараш нийсдалийтача кулгалхошта га даккха, уж ший ткъама кIал лаца ловш хиларах. Шекваьлар из, «Малгобекский» совхоза болхлоша шоай боахаме кулгалхоша харцахьа хIамаш леладу, социалистически доалахьен тIакхувдаш моттигаш я, яхаш язъяь жалоба тахка волавелча. Комиссеца цхьана, М. Саутиев гучадаха волавелар совхоза директора А. Картоева а кхыча кулгалхоша а леладу нийрча хIамаш. Цхьабакъда, тохкам чакхбаккхийтанзар халкъа тIахьожамхошка. Хьалха санна, юкъеиккхар Н. М. Морева.

ТIаккха уйла е ваьлар къона инспектор, кхийтар цхьаккха бокъо йоацпаше, горкома хьалхарча секретара цхьаболча кулгалхой га доахилга. Цо чIоагIо йир хала дар, аьнна, дIахо йодача хана района кулгалхочо бокъо йоацаш леладеча хIамашта духьалвала, принципиальни позици лаца. Дувцаш санна атта дацар из де, цо дIадехар доккха денал хулга. ХIаьта дукха ха ялалехьа ший денал, коммуниста позици дIахьонха езаш моттиг нийсъелар Саутиевна. Малгобекски райпо чуйоагIача «Коопзаготпроме» социалистически доалахье мишта лораю хьожаш тохкамаш де волавелча къоалаш даь, законагIа доаца хIамаш леладаь дукха моттигаш гучаяьлар. Юха а гIулакха юкъеера парте горкома хьалхара секретарь. Амма, хIанз М. Саутиевга телефон техaнзар. Ший кабинете дIавийхар городской халкъа тIахьожама комитета председатель И. Труфанов. Бакъда, хьалхарча секретара хетар динзар председатела. Цо майрра хьаллаьцар ший инспектора позици. Парте горкома ца дезе а, шоай декхар цIена кхоачашдир халкъа тIахьожамхоша. Тохкам бизза чакх а баьккха, хьагучадаьхар цIенхашттара кхоачамбоацараш, доаггIа таIазар лир «Коопзаготпрома» кулгалхошта. Мухьмадах йохка оамалаш йовза, из тахан перестройка хьалхарча мугIарашка латтачарех волга дIахьокхаш да уж масалаш. Кхыча тайпара хила йиш а яцар М. Саутиев. ХIана аьлча, ший овлангара хьавоагIаш саг ва из — дикача овлангара.

Х. ШАДИЕВ.

СУРТА ТIА: М. Саутиев.

Атта хургбац Сунженски района Карабулакерча № 132 йолча хоржамий округе гIолла чакх а баьнна кандидаташа вай республика Лакхехьарча Совете бахьа безаш бола никъ. Конкурс йоккха я (цхьан метте — 5 саг), хIаьта харжархоша царна хьалхашка увттаду декхараш а да моллагIа волча сага кхоачашдулургдоацарех. Из хьахьенкхар укх денoшка цигарча харжархоша шоай кандидаташца вIашагIкхетара хетаяь яьча хьалхарча собранес а.

хьайбай боахам а царга ба.

Из дIадоладаь пайдане хIама дIахо дIахьа лаьрхIад аз се депутат харже, — аьлар Ведзижева.

Сона хеташ, харжархой экзаменах эггара халагIа дола «билет» кхаьчар вар химреагентий завода директор, республика Лакхехьарча Совете депутаталла кандидат В. В. Сильченко. ДIа-м дика волавеннавар — кандидат. Шоай коллектива доахача къахьегама толамех лаьца а хIаьта цу предприяте перспективах лаьца а дийцачул

Халача новкъа

Шо-шоай платформаш ювцаш а харжархой дукхача хаттарашта луш дола жоп кIоаргга доашхаш а къамаьлаш дир кандидаташа. Къаьстта наьха дег чу тешам боссийташ а хIаьта цар дог лаза моттигаш къаьгга хоалуш а яр депутаталла кандидата «Сердало» газета редактора О. Б. Гадаборшева программа. Деша лоаца а де дезар хоадам боллаш белгалдоаккхаш а дар цо даь къамаьл.

— Укх тIеххьарча пхийтта шера кхоачашъе ца мега планаш кхоачашъяьй колхозо дIадахача шера, — аьнна дIадоладир ший къамаьл депутаталла кандидата Кирова цIерагIча колхоза председатела Б. М. Ведзижева. Цхьа шу дIадахадац колхозо зе ца деш. ХIаьта дIадаха шу дика пайда а беш чакхдаьккхар. Из дика хет тхона. ХIаьта а лакхехьа латтача планаш увттаеча органаша кхыча тайпара «баркал» аьлар тхона — хьалха хиннача плана кхы а 180 совгIа тонн дулх, хIама ца эшшаш иззала шура, кхыйола хьайбай а лаьттан а продукци IотIа а теха...

Фу аргда цох? Колхозхошка диллача: хьал ма далда шо аьлча санна даь хIама да из. Перестройкага диллача — цунна чоалког тувсар - мо хIама да. Из «баркал» да-кх республика агропромышленни объединене багIача плановикаша кировцашта аьннар. «Кхы шо харцахьа леле — оаха кхы а IотIабуллаpгба шун белаж тIа мухь. ДикагIа да шоана миско шоай къел а Iувшаш дIадаьхача», яхаш кхерам тIалоаттабергба оаха, яхалга да из, аьлар сона уллув ваьгIача цхьан колхознико.

ЦаI из да. ШоллагI-дале, хой-хьох цу кабинетни экономисташта - плановикашта, цу колхозникаша шоай боахам ахкара хьал мишта баьккхаб? Нагахьа санна шоаш царна даьча новкъосталца из вIаштIехьдаьннад аьнна царна хете — харц ма бий уж. Бакъда, колхозникашта шоашта дика хов из котало шоаш мишта яьккхай. Из яьккхай наха дIабенна шоашта хеттача тайпара шоай боахама доал де болабеннадаь. Из доал цар вIаштIехьдаьккхад таханарча кердача прогрессивни экономически формай ларда тIа. Цхьаь цаI подразделени йисттаяц цар шоай колхозе подрядахи, арендахи болх дIа ца луш. Цхьа гектар «мукъа», вешта аьлча, да воаца лаьтта дисадац колхозе. Деррига а арендаторашта дIаденнад тIехьагIа: «Деррига лаьтта — Советашта», аьнна ший программа тIара лозунг цо хьакхайкадаьчул тIехьагIа тIоарий тата хезар зале. Шийна а наха а дагадоаллачох лаьца оттадаь кхы а дар цо белгалдаь декхараш а предложенеш а. Бакъда, деррига а юха тIакIалтIардаьккхар цо аьннача цхьан дешо: «Тхоай предприяте оаха арахецача продукцех — экологически цIена яц из, яхаш дувцаш цхьацца хабараш хоз тхона, — аьлар цо. — Аз ях шуга: «Наьха унахцIенонна из вIалла зене яц». ДIахо цо деш дола къамаьл хьахозача а теркал дергдолча а яцар зал. Човхабаь гIатта новкхара никх мо хьайра нах. Дехьар а сехьар а цIогIарч доладелар: «Мишта яц уж реагенташ зене. оаш оашош цу завода цехашка юхьмарех хи-кисеш а дехка болх беш хилча?!» — аьнна сайна вейзача колхозни прораба Юшков Виктора теха цIогIа дика лаьцар аз цу кхохкаеннача гIарашта юкъера. «Реагентех совъювла отходаш лаьттах ехк оаха яхаш нах Iехабе ма гIерта,— йоахар цхьанне, — оаха буача кхачан юкъе дода цар дохьаш, догIан хица кхашка гIолла дIа-хьа а даржаш. ДагадоагIаций шоана дIадахача шера цу отходашкара йоагIа хи кIажараш чу а яха шоана гаьна боаццаш уллача Iамчура дайна чкъаьрий?» ТIаккха дехьара гIар южайир укх тайпарча цIогIо-хаттаро: «Малав финол яха химикат юкъе йола продукци наха зене яц, яхар?!» «Тха заводо финол арахецац» — аьнна кIалхар вала велча а хIама хиланзар, кандидата. Цо из хьа а алалехьа трибуна тIа юхадахар залера цIогIа: «Фу бе я из, кхычахьара оаш хьатIакхухьаш а цига арахецаш а?!» — аьнна.

ЧIоагIа дувцар наха Iаламца леладеш дола моастагIал. Паччахьа ханашка гаьнна кхычахьара шоашта дарба де нах иха моттигаш я ераш, йоахар цар. ХIанз вай воаш а дIаударгдолча ден тIа кхаьчай. «Ведараш чу хьа а нийдеш хий мелар оаха хьалхагIа юрта юкъе гIолла додача Шолжа чура. ХIанз из а дохкаделча санна да. Цу чу ца кхоссаш хIама яц, кхалажаш а дайна доахан а», — яхаш дувцаш хезар сона сайна тIехьашкарча гIандаш тIа баьгIараша.

Лоацца аьлча, атта хургбац кандидаташта лакхехьарча Совете бода никъ.

**М. ЗАНГИЕВ,
тха соб. корр.**

Уйла е: малав оаш хоржар?

Кепайоазон тIа хIанзлехьа арайийннай халкъа депутаташ хила гIертача аппаратчикех лаьца статьяш. Республика центральни хоржамий комиссе председатела М. А. Мамаева критика йир тха Веденски района. Сога хьаттача, Веденски районе хоржамаш деча унзара хьал эттад. Перестройкаца вIалла а тарлуш хIамаш дац укхаза хулаш латтараш. Берригаш а хIана бац, аьнна, района партийнии комсомольскии кулгалхоша шоаш халкъа депутаталла кандидаташ увттабаьб. Кхыметтел, кандидатски дезалаш а болаш ба.

Арадоах Коммунистически парти дIайоаккх, СССР Конституце тIара 6-гIа статья Iойоаккх, хIаьта парте райкомаш сий долаш хургьяц, царга цхьаккха доал хургдац, яхаш а, кхыдола а унахцIена доаца хабараш.

КПСС райкома секретарагара С.-Х. Нунуевгара дIа мел ийккхача района кулгалхошта духьала оттаьяц альтернативни кандидатураш. ХIаьта наггахьа оттаьр а хьалхxе ховш да чакхъяргйоацилга. Чиновникий безам бац хьалха шоаш депутаташ хержа хиннача, бовзача моттигашка гIолла къовсаме бовла. ХIана аьлча, харжархой цхьаь цаI наказ кхоачашдаьдац цар. Кхыметтел, шоай гаргара нах, тайпаш дахача юрташка гIолла а шоаш кандидаташ оттабайтабац цар. периферешка дIабахаб. ХIаьта цига царна гIулакх де, хьоашал де кийча болаш къаьнача аппаратчикех шоай нах болаш ба хьаннмаш. Цар Iалашъю шоай клиенташта альтернатива йоацаш льготни округаш. Оалаш ма хиллара: «Оахахьона, Iа-тхона», яха принцип я цу наха керте оттаьр.

Из, нийсагIа аьлча, деша процедурни оагIув я. Сагото яйташ да цIаьхха цхьа хIама а: кандидаташта юкъе 15 процент мара кхалнах бац. Хоржамаш деча хана уж кхы а кIезигбала мег. Цу тайпара сурт эттад наха сий деш, лоархIаш дукха кхалнах бахача районе. Моттигерча Советий халкъа депутаталла кандидатех ахаш хьехархой ба. Цхьан оагIорахьара из кхетадеш а гIадвугаш а гIулакх да. Амма, гIо дергдий теш цо школа реформа толаме чакхъяккхара, нагахьа санна шоай балха тIера а йоахаш йоккха хьехархой отряд общественни гIулакхашта тIаерзайнча?

Элистанжински юкъерча школа завуч, партийни организаце секретарь У. А. Кадыров веце, ихы саг вац халкъа депутат харжара ший кандидатура Iоьккха. Нагахьа санна парте Веденски райкомера берригa а кандидаташ депутталла хорже КПСС райкома наIараш тIа хьалтеха йоалла табличка хувца мара езац, цунна ко гаметта ер дешаш IотIа а яьздаь: «Веденски района партийно - пачхаьалкхен совет». Из чIоагIа новкъа хет. Парте райком ма йий доал дара тIаккхувш болча коммунисташкара: «Фу даьд Iа перестройка чакхъяккхара?» — яхача цхьан хаттара жоп хьадеха дезар. Цул совгIа, халкъа депутаталла кандидаташ оттабаьча коммунисташта юкъе ба хьалхагIа харцахьа квартираш йохкарах, пачхьалкхен рузкъанна тIакхувдарах, шоашта дIаеннача участкашка кулгалде ца харах ерригача районе воча оагIорахьара цIераш дIаяха нах.

Сона хетаргахьа, цу тайпара хьал тха цхьан районе а хинна Iац. Цудухьа са безам бар шун газете гIолла вай республика харжархой тIахьеха: хьамсара новкъостий! Аз дехар ду шуга, чIоагIа уйла елаш: харжа хьакъдар вий-те оаш хоржар?

С. ХАДЖИМУРАТОВ,
Веденски района Элистанжински юкъерча школа хьехархо.

ИНИЦИАТИВА ХЬАЛЛОАЦЕ...

Кагирхой проблемаш областной районни партийни организацеша кIоаргагIа ме кхетаю, уж дикагIа кхоачашъюлургья КПСС XXVIII съездага кийчо еш беча балха тIа, аьнна, белгалдаккха безам бар са. Се комсомолец хиларах тарра, сона низкъала да ВЛКСМ райкома балха тIа карагIдаьннача цхьаццаделча хIамаех дувца. Тха керттера хьокхам — из кагирхошта юкъе тха йола авторитет, хIаьта хилча ловш йолчунга а хила йоагIачунга а диллача из лохагIа я. Мишта хила йиш я цун кагирхой лакха проблемаш кхоачашъяра практически низ боацаш комсомол хилча.

Вайна массанена а дагадоаллаш хIама да кагирхошта балха отта моттигаш ца хилар, болх бе моттиг лехаш цар республике а мехка а гобоахаш хилар. Иштта эттача хьале республике кулгалдара массе а боарамашка дувц нах чубаха цIенош хьалдар тIехьадусаш хиларах. Кагирхой балха оттабара проблема кхоачашъюлургьяр кооперативно-боахама кIийлен тIа кагирхой бригадаш хьайоре. ХIаьта уж бригадаш яхкара йола кагирхойн комсомольцийн инициатива вIалла тIаэцац боахамий кулгалхоша. Иштта хIама хилар, масала, «Заря» яхача совхозе.

Производстве беча балха юкъе кагирхоша дакъа лоацаш хиларах дувцаш хьоаца деш дита йиш яц къонa специалисташ производстве тIачIоагIбеш хилар, уж гIулакха тIа лакхбалара хьакъехьа. Боахамий администраце социально - экономически дешаш къоастадеча къонача специалисташца консервативни гIулакх леладар бахьан долаш цIаккха а керттерча специалистий резерве увттабац уж. ХIаьта цар къонача низахи хIама хьадара болча безамахи пайда ийцача юрта боахаме а промышленносте а дукха хIама де карагIдаргдар. Цу тIа гIолла сона бакъахьа хет 400—500 гектар лаьтта дола, къайла технологически процессаш йола боахам районе биллача, из массе а боарамашка къона специалисташ бола кагирхой боахам а хургболаш. Цо хьахьокхаргдар кагирхошка фу дулургда, фу деховргда, къахьегамца цар бола безам.

Берригача мехка а санна, вай республике а дукха дувц экологех, гонахьара Iалам геттара бIехдеш хиларах.

ХIанз из дош унахцIенонней экономически лоархIаме хиларал совгIа, политически маIан долаш а да. Из иштта доллаше, практически деш хIама дац.

**И. ИСМАИЛОВ,
ВЛКСМ Грозненски райкома хьалхара секретарь, КПСС райкома член.**

ГIишлонхой бригадаш: проблемаши де дезараши

Къувлачох гуччахьа дийцар

Хьалха «Сердало» газета тIа хоам мабарра укх шера 24 январе г. Грознерча В. И. Ленина цIерагIча культура Двореце вIашагIкхийттар КПСС обкома, горкомий, райкомий секретараш, райисполкомий председателаш хIара шера вай мехкарча дуккхача регионашка къахьега республикера дIаухача гIишлонхой отрядашца. Цхьа эзари ши бIаьи моттиг йола ДК тIаьк аьнна хьалйиза яр гIишлонхоех. Иштта уж дукха гулбаларах тамаш елга а дац, хIана аьлча, шоай дезалах, гаргарча нахах баьна, ца боалаш гаьнна къахьега дIаухаш лийнна уж чIоагIа хьашт долаш ба вай республике болх бе. Духхьашха вайцига дIадоладаь керда гIулакх да из.

Ховш ма хиллара, хьалха дIадахача шерашка ца доагIаш лерхIар дукхагIболча кулгалхоша Нохч-ГIалгIайчена сезонагIа «доккхий ахчаш» дахара балха ухача гIишлонхоша леладу гIулакхаш. «Шабашникаш» яха цIи дIаяхаяр царех. Хьаьнала къахьегаш цIена ахча доаккха нах лархIацар уж санна барех. Подрядни договораш а еш, цар доахаш дола ахчаш къахьеганза, киловзалца доахаш лерхIар.

ВIалла кIал кIийле а йоацаш, царна тIакхоллаш дола гIулакх дар из. Хьаьнала а хьинаре а къахьегача, шоай балхах тIехдика кхетача, шоашта хьалхэшка латта декхараш массаза цIена кхоачашдеча вай гIишлонхошта балха тIа карагIдувларий лакха мах бора, доазув доацаш уж тешаме болга кхетадора мехкарча дукккхача регионашка. Цкъа шоашта яйза гIишлонхой отрядаш дIахецацар цигарча боахамий, предприятей, организацей кулгалхоша. Уж юхахьехаш каьхаташ ухар царгара. Из тамаш а яц. Шоаш къахьегаш хиннача дуккхача моттигашка нах чубаха цIенош хьал а деш, бIарчча юрташ Iойнйхкай цар, хьалъяьй хьайбай комплексаш, больницаш, школаш, кхыйола соцкультбыта объекташ.

ХIара шера хьабе болх бац, яхаш, республикера кхычахьа дIаухар 20 — 25 эзар гIишлонхо. Цхьабакъда, укх тIеххьарча шерашка тайп-тайпара гIирсаш хьалдара планаш кхоачаш ца еш хьайоагIа Нохч-ГIалгIайче. ХIана нийслуш да из гIулакх? Ерригача подрядни гIишлон организацей кулгалхоша бехказа бувл квалифицированни гIишлонхой тоъаш бац, яхаш. Духхьал «Чечингстрой» производственни гIишлон-монтажни объединене тоъаш вац кхо эзар гаргга болхло. Дукха эшаш ба уж кхыча организацешка а.

Иштта эттача хьале, шоай низ кхоачар де лаьрхIар республика партийнии советски органаша вайцигара кхычахьа болх бе дIаухаш мел йола гIишлон отрядаш цIагIа соцаяра, мехкарча кхыча регионашка санна царна мел эша хьалаш Iалаш а деш, цига телар миссел алапеш тергдолаш гIулакх вIаштIехьдаккхара. Цудухьа гIишлонхошца дагабалар гIоне яь слет яр укх деношка хиннар.

Ше цига къамаьл деш КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара Д. Г. Завгаева белгалдаьккхар, республике гIишлош хьалъечара болх кхы эсалагIа лела йиш йоацаш во лелилга. Таханарча денга берашка дешийта кхераме йолаш аварийна хьал тIа я бIаь гаргга школа, ткъо — бахача нахагара арендагIа хьайийцача цIеношка болх беш я, 70 юрта яц аптекаш, тикаш, культура кхуврчаш. Цу гIулакхаша цIенхаштта дIадех гIишлош хьалъечара болх овлангара денз эргабаьккха тоабелга, кхозза дукхагIа наха чубаха цIенош хьалделга. Из къаьгта хьаьонх укх шера квартираш эцара райисполкомашка аргIан латташ 24 эзар дезал хиларо. ХIанз санна мара цIенош хьал ца дой куклий зама яргья цар аргIа тIакхачалехьа.

Лоацца аьлча, Нохч-ГIалгIайчене хьаде шортта балхаш да гIишлонхошта. Долче, кхычахьа къахьега дIауха квалифицированни, опытни гIишлонхой вайцига чIоагIа эшаш ба. «Шабашникаш» яха цIи тIера дIа а яьккха, шоай цIагIа совца беза уж. Цхьабакъда, укхаза ала дезаш да цхьаькха: кхычахьа дIадахача моттиге оаш дераш санна дола гIишлон балхаш а хургда, цига дола хьалаш а Iалашдергда, цига миссел алапеш а теогда, яхаш предложенеш тийннай царна дIадахача шерашка а. ХIаьта хоза дувцаш хиннар чакх а ца доалаш, ха тинна яла а, шоаш хьалха къахьегаш хиннача дIаяха езача хьала тIа эттар дуккха йола гIишлонхой бригадаши звенош. Керттерча даькъе из нийсделар материально-технически Iалашо елга эсала вIаштIехьдаккхарах.

Хьалха нийсденна уж гIулакхаш кхы ца нийсдалийтара хIанз гIишлонхой отрядашца договораш еогья тайп-тайпарча гIишлон организацей коллективаша. ХIаьта цар уж мишта кхоачашъю хьожаш цу гIулакха хадданза тIахьожам лоаттаберга парте райкомашеи райисполкомашеи. ЦIагIа сецача гIишлонхой гIулакхаш мишта лел хара хадданза царга хьожаш а нийслу проблемаш сиха къоастаяра новкъостал деш а хургья КПСС обкома бюро.

Цунах лаьца шоашта тешаме лош денначул тIехьагIа ДК помещене юкъе дIаоттаяь латтача микрофона тIа аргI-аргIагIа хьатIа а ухаш, республика партийнии советскии органий, иштта гIишлон организацей кулгалхошка хоадамболла хаттараш дир хьалхашка эттача проблемах лаьца слете дакъа лоацача гIишлонхоша, шоаш ца кхета цхьадола дешаш укхаза къоаста а дир цар.

Республике къахьега чусоцача гIишлонхошта шортта болх бе моттигаш хилар хьахайтара лаьрххIа цу слета хетадаь «Строитель» яха дукха тираж йола газет арахийцадар. Цига дакъа лоацаш мел болча гIишлонхошка дIакхачийтар цун цхьацца номер. Цу тIа яр шоай сметни мах тIабола, укх шера «Чечингстрой» ПСМО хьалъе еза объекташ. Царех лаьца укхаза дакъа лоацаш хиннача гIишлонхошта дувцаш ДК фойе бар цу объединенера керттера специалисташ а.

Слете дакъа лоацарий эггара хьалха ха безам бар цIагIа сайцачул тIехьагIа шоай лерттIа болх дIабахийтара эша хьалаш мишта вIаштIехьдоахаргда, материально-технически Iалашо елга эсала леларах шоай болх юкъагIбоахаш моттигаш нийслургья е яц, цу хана шоашта мишта ахча терггда, алапеш мел хургда.

Уж довза гIертача дешашта гIишлонхой дух тIа балийтара къамаьл де дош делар «Чечингстрой» производственни гIишлон-монтажни объединене генеральни директора Я. М. Мамодаевна. Цо аьлар: тахан а тIехьа специализированни гIишлонхой бригадай шиъ-кхоъ эзар саг хьаэца кийча да тхо, хьалъеча гIишлон сметни маьхах царна 25 — 30 процент дар алапена дIа а терггдолаш.

Нагахьа санна гIишлонхоша йоагIачул хьалха объект йистейоаккхе аккордни премиальнии а хьожадергда цига къахьегаш хиннача гIишлонхошта. Материально-технически Iалашо елга во вIаштIехьдаьккха е кхы бахьан нийсденна гIишлонхой болх юкъагIбаьккха моттиг нийслой, цу деношка юкъера лаьрхIача доагIаш дола алапи дIахьежадергхиларах дош делар Я. Мамодаева. ХIаьта зехьа кирпишк, маркхал, кхыйола материалаш йоа ца еш, кхом бой, цар маьхах 60 процентага кхаччалца преми хьежаергхилар а белгалдаьккхар цо. Шоаш болча къахьега болабеннача болхлоех квартираш эца езаш бараш СТК решенех аргIагIа дIаоттабергба, 4—5 шера квартирашца уж Iалашбергба, аьлар цо. Кхоъ кирпишк, маркхал, бетон йохкаргья цига къахьегаш болча гIишлонхошка. Шоаш болча хIанз дийнахьа бархI сахьата къахьегача гIишлонхоша бетта 250 — 300 сом алапи нийдеш, хIаьта шийтта сахьатага кхаччалца болх бераша 370 — 500 сом алапи нийдеш хиларах а дийцар. ДоговорагIа цар хьадоаккхача алапена цхьаккха тайпа доазув увттадерг ца хиларах тешам а белар.

Цо дийцачох кхетадеш дар сметни мах, масала, цхьа бIаь эзар сом бола гIишло йиллача хана йистеяьккхача гIишлонхошта 25—30 эзар сом алапи лургхилар, кхоьча материалех, ханал хьалха объект хьалъярах луш дар а доацаш. ХIаьта хьалъе йолаяь гIишло яле, цига хала, отделочни балхаш дерашта луш дола алапи сметни маьхах 30 — 50 процент а хургда.

Я. М. Момадаевс шоаш долча балха хьийхар каменщикаш, маляраш, штукатураш, плиточникаш, сварщикаш, крановщикаш, кхыбараш. Нагахьа санна гIишлонхочун говзал йоацаш бола нах шоаш долча балха боагIе, шоай дешара-курсовой комбинате уж Iомабергхиларах а дийцар цо. ДоговорагIа къахьега дага болча гIишлонхоша шоаш 16 — 18 сахьата болх бергхилар белгала а доаккхаш, ораторга хаттар дир: иштта долча хьалашка материально-технически Iалашо елга мишта вIаштIехьдаккха дага ва хьо, аьнна. Цу хаттара а хоадамболлаш дола жоп делар генеральни директора, шоззакхозза дукхагIа материалаш, техника хулийтаргхиларах а бIайха кхача гIишлонхошта лоаттабара гIулакх вIаштIехьдоаккхаргхиларах дош делар цо. Ший къамаьл чакх доалаш республикерча массе а йолча районашка хьалъеш шоай объекташ хилар а йолга хайтар. Долче, массе а районашка договорагIа гIишлош хьалъе безам болча гIишлонхошта чIоагIа аьттув болаш гIулакх да из.

Лакхе белгала мадаккхара республике къахьега чусоцабеш бола гIишлонхой низ боккха ба. Цунга хьежжа дукхагIа хила еза тайп-тайпара гIирсаш хьалдеча дIакхухьийта етта кирпишк. Царна балха тIа хьовзам хургбоацаш кирпишк лоаттаярах де лерхIачох дувцар дийхар «Чеченингушпромстройматериалы» производственни объединене генеральни директорга Р. Т. Голбураевга. Цо аьлар: «Тха объединенена чуйоагIаш г. Грозне кхо предприяти я, хIаьта шиъ Гудермесскии Назрановскии районашка я. Цар коллективаша пятилетка тIеххьарча шера планагIа лаьрхIа йола кирпишк арахеца низ дIакхоачаргбац, хIана аьлча предприятешкара оборудовани чIоагIа тиша, къаенна я, цул совгIа кхоачамболлаш болхлой а бац.

ГIишлонхошта материальни Iалашо яра даькъе цар балха тIа хьовзам ца хилийтара белгал а яьха, чакхъяха лерхIаш дукха мероприятеш я объединене. Ерригa цехаш арендни подрядагIа болх бе йолаялийта лерхI, хIанз аьлча, хIанз цу кердача системагIа болх бечар къахьегама овсарле дикка лакхагIа я, долче, цар дукхагIа арахец кирпишк.

Шоай производственни объединене шиъ ахи бIаь болхло эшаш хилар белгалдаьккхар Р. Голбураевс. Иштта цо дийцар юкъера лаьрхIача шоай болхлоша 30 тумагара 50 тумага кхаччалца алапи нийделга. Шоаш долча балха хьийхар слете дакъа лоацаш бараш. Шоай объединене болхлой чIоагIа йоакхо елга дувцаш цо аьлар: болхлошта хадданза бIайха кхача хулийт, йIайхача автобусашца балха хьа а цIа а кхувл уж. Кастта мах боацаш кхача хилийта лаьрхIад объединене болхлошта. Ший маьхах етта кирпишк язъю царна. ХIаьта 25 — 30 шера укхаза къахьегаш а болаш, из эца таро йоацаш барашта предприяте чотагIа кирпишк тергья. Шоашта къаьстта чIоагIа слесараш, электрикаш эшарах дийцар генеральни директора.

Къамаьл де дош лу «Чечингстрой» ПСМО комплексни бригада бригадира Социалистически Къахьегама Турпала Ш. Хаджиевна. Ший коллектив бригадни подрядагIа къахьегаш хиларах, шоай балха опытах лоацца дийцар цо. Бухсоцаш балха тIа хьахулачох мара алапи а ахчан премеш а телац бригада гIишлонхошта. БIаь гIишлонхо ший бригаде дIаэца кийча хилар белгалдаькхар. Царца договор а яь, болх байтаргба, хьалъе еза объект царга дIа а луш. Цкъан-шоззен бIайха кхача бала йиш йолаш хьалаш Iалашдаьд бригаде. Цун бригаде гIона бола боахам а ба. Цудухьа вIаштIехьдоал гIишлонхошта дулх лоаттаде. Шоаш 10 — 11 сахьата болх барах, бригадерча гIишлонхой алапеш доккхий хиларах а дийцар цо.

Хадданза республикера кхычахьа къахьега ухаш болча гIишлонхой бригадира М. Базаева чIоагIа шек а волаш дийцар шоашта материально-технически Iалашо елга лерттIа вIаштIехьдаккха низ кхоачаргбац, аьнна хеташ. ХIара гIишлонхой отрядо ше харжа веза бригадир, аьлар цо. Цо яхар кхетадеш дар. ГIишлон организаце кулгалхочуннен бригадиран юкъе айхха бувзам хила беза яхилга дар. ХIана аьлча, цу шинне къестадергда балха тIа нийслу кхоачамбоацараш, проблемаш.

«Чечингагропромстрой» производственни объединене Шаликсни ПМК начальника Б. Джамалханова дийцар слете дакъа лоацарашта а республика кулгалхошта а шоай балха тIа нийслуча цIенхаштарча кхоачамбоацарех. Балхара дIабувлаш дукха хувцалу болхлой. Хьалха дIадахача шерашка ПМК къахьегаш 250 гIишлонхо хиннавале, хIанз цхьа бIаь саг мара вац укхаза къахьегаш. Из дувзаденна да материально-технически Iалашо елга во вIаштIехьа а даьккха, гIишлонхой алапеш кIезигдаларца. Из бахьан долаш хьалъе йола а яь, йисте ца йоалаш шергара шерга ювлаш лоархIаме гIишлош латташ хиларах дийцар цо. Долче, хIанз мо мара тхона материально-технически Iалашо ца йой, тха вIаштIехьдаргдац гIишлонхой хьаэца йоах цо.

Къаьстта слете дакъа лоацарий теркам тIаозаш къамаьл дир «Чечингагропромстрой» производственни объединене председатела Р. Гайрбекова. Укх шера цар коллективана гIишлош хьалъяра хьахьожаяьй 103 миллион сома маьха капитальни вложенеш, хьалде дезаш да 120 эзар квадратни метр дола цIенош. Дерригаш а хIана дац, аьнна цаI-шиъ квартира йола цIенош да. Цул совгIа хьалъеш я кхо школа, амбулатореш, аптекаш, кхыйола гIишлош. Республикерча ерригача юрташка хьалдеш да уж гIирсаш. Цудухьа шоай цIагIа а болаш къахьега вIаштIехьдаргда тхо долча договорагIа болх бе хьашт долаш болча гIишлонхой.

Грознера лоархIаме объекташ, цу даькъе берий больница, Октябрьски районера акушерски корпус, гостиница гIишлонхой ца тоъаш хиларах йисте ца йоалаш латтилга белгалдаьккхар КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара В. Куценкос. Городе къахьегара тIахьийхар цо слете дакъа лоацаш бола гIишлонхой.

Къувлачох гуччахьа дувцаш, къамаьл хилар республика, иштта гIишлон организацей кулгалхойи кхычахьа къахьега дIаухача республикерча гIишлонхойи.

Б. КОСТОЕВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Республика тайп-тайпарча городашкара е доазол дехьара баьхкача хьаьшашта хьайийлай Зеллинерча Рюген яхача гIайрен тIара (Росток яха округ) гостиница. Хьалха СЕПГ Центральни Комитета яр из. СалаIара конфортабельни хьалащ да укхаза: цхьаькх де бассейн, сауна, кегельбан, теннисни корт. Отела гIулакх деш йола персонал 170 гаргга саг ва.

АДН — ТАСС телефото.

Гонахьара Iалам — из йоккха политика

Иштта аьнна хеташ ва «баьццарчар» парти хьахкхоллачарех цаI, Лаьттан атмосфера лораяра йолча ФРГ бундестага лаьрххIача комиссе доакъошхо, парламента депутат, доктор Кнабе Вильгельм.

— Экологически болам ФРГ хьахиннабац. Эггара хьалха из гучабаьлар Скандинавски мехкашка,— йоах цо.— Цхьабакъда, политически низ а хинна дIаэйттаб «баьццарбараш» укхаза. ХIаьта хIара шера тIа-тIа чIоагIагIа а лоархI уж. «Баьццара параграфаш» йоацаш цхьа-цаI программни документ дац мехка партей. Бакъда, общество дегIаахара кхыча сферашта Iоткъам боацаш йисац тха парти.

Тха ларде ула принцип: цхьаь цаI лоархIам бола правительственни решени тIаэца йиш яц наьха хьашташка ца хьожаш, цар вахара средага ца хьожаш. Лочкъадаь дац, цхьа 15 шу хьалха ФРГ эггара лоархIаме дар экономически де лерхIараш. Цудухьа индустриальни отходашца юрташ е участкаш бIехъяьй яхаш цхьаццаболча наха еш йолча протесташка ладувгIаш саг вацар. ХIана хьал овлангара хувцаденнад. Из да, сона хетачох, из дIаболабеча аз дакъа лаьцача экологически боламах даьнна беркат.

— МалагIа я хьа керттера специальность?

— Со хьу лелаеш ва. 50 шерашка волавелар со баьповгIаштеи саган юкъерча бувзамашка хьежа. Дукха балхаш даьд аз тайп-тайпара рудаш а кIора а баьккхачул тIехьагIа «бетта сурташ» санна диса лаьтташ меттаувттадеш.

ХьунагIа цхьа къаьстта моттиг хьайийцача, хила йиш йолчул дукхагIа га хилац. Из принцип я экологически процессашка а: экономикана интенсификаци яр а да цхьа доазув долаш. Промышленность из яле а юрта боахам из бале а. Леладе йиш йолаш хIама дац цасоццаш наькъаш, керд-керда химически гиганташ хьалъяр — цкъа соцаде деза из. Ца соцадой Iаламо делхадергда вай. ХIана аьлча, Iалама магац сел сиха хувцалуча хьалашка дIаIама. Эзараш шерашка Iалам «дIаIаьма» хьалаш хIара бетта хувцалуш доагIа. ТIаккха мишта даха доахк вай «планета баьццара пехкаш» — хьу-йоацаш?

— Хьона хетачох, экологически проблемаш къоастаяра фу лала могаргда Москверча Глобальни форума?

— Хьунаш тедар алхха европейски проблема хинна Iац. Амазонкан тропически хьунаш Лаьттан пехкаш лоархIаш я, цхьабакъда, уж хIалакьеш латт. Уж проблемаш хIанз ерригпланетарни я.

ШоллагIа, электроэнергех пайда ийбарга дунен халкъашта юкъерча боарам тIа юхахьажа веза. Хов сона, СССР дукха ха йоацаш а энерговооруженность айлар экономика дегIаяра хьоахкам санна лоархIар. ХIанз уж хьоккхамаш тоъал лакха да, дале я нах дикагIа бах ала йиш йолаш дац вай. Со теш: общества индустриализаци лакхагIа ме я, энерги кIезигагIа «яа» еза цо.

Иштта, тIехйоккха энергетически объекташ а йоацаш, энергена кхомбара проекташ я тахан ден повестке латтараш. Укхаза гIулакхаш пхьана леладе а деза.

— Гонахьарча Iалама моллагIа проблема хет хьона тахан вайна эггара кхерамегIа?

— Лаьттан климат хувцадалара проблема. Из бувзам болаш я, цкъа-дале, атмосфера озонни тIоа бохабар санна йолча явленеца, шоззлагI-дале, «парникови эффект», оалачунца. Индустриальни мехкашка промышленность сов тIех дегIаярах хьахиннар да из.

— Московски форум санна долча вIашагIкхетарий лоархIам мишта хет хьона?

— Аз дег тIара тIаэц изамо шера йола дунен халкъашта юкъера мероприятеш. Цхьабакъда, дечун координаци ергйолеи дерригача мехкашта обязательни йолеи интернациональни орган наьха обществос вIашагIйоллаpe бакъахьа хетар сона. Дувцар-м даргда-даргдац адамаш яхар ма дий. ООН-е сихха экологически гIо-дара Центр вIашагIйоллара Горбачев Михаила идея хьаллоац аз. Цу организацена дукха бокъонаш а лургьяр аз. Из перспективни гIа хургбар.

— Эггара листагIа нах бахачеи индустриализаци лакха йолчеи дунен регионе — Европе — уж проблемаш къоасталургья аьнна хетий хьона?

— Хет. ВIашкаоттаергья вай тIемеи экологически ши явлени. ТIема кхерамзле Iалашъяра нах массаза а лоалахой эсалагIа хилийта гIийртаб. ТIаккха шоай кхерамзле а йоккхагIа хетар. Экологически кхерамзленца дерригa а кхыча тайпара да: массанена а бакъахьа хетар, гонахьара Iалам лорадарга дукхагIа ахча лоалахарча мехкаша дIадохийтаре. Со тIехьа ва экологи лораеча низашта координаци яра. Цу гIулакха ахча кходар хьараме да, промышленносте ха йолча мехкашта хIаьта а. Ювцар вай кхоане я.

В. КРАСНОКУТСКИЙ,
АПН соб. корр.

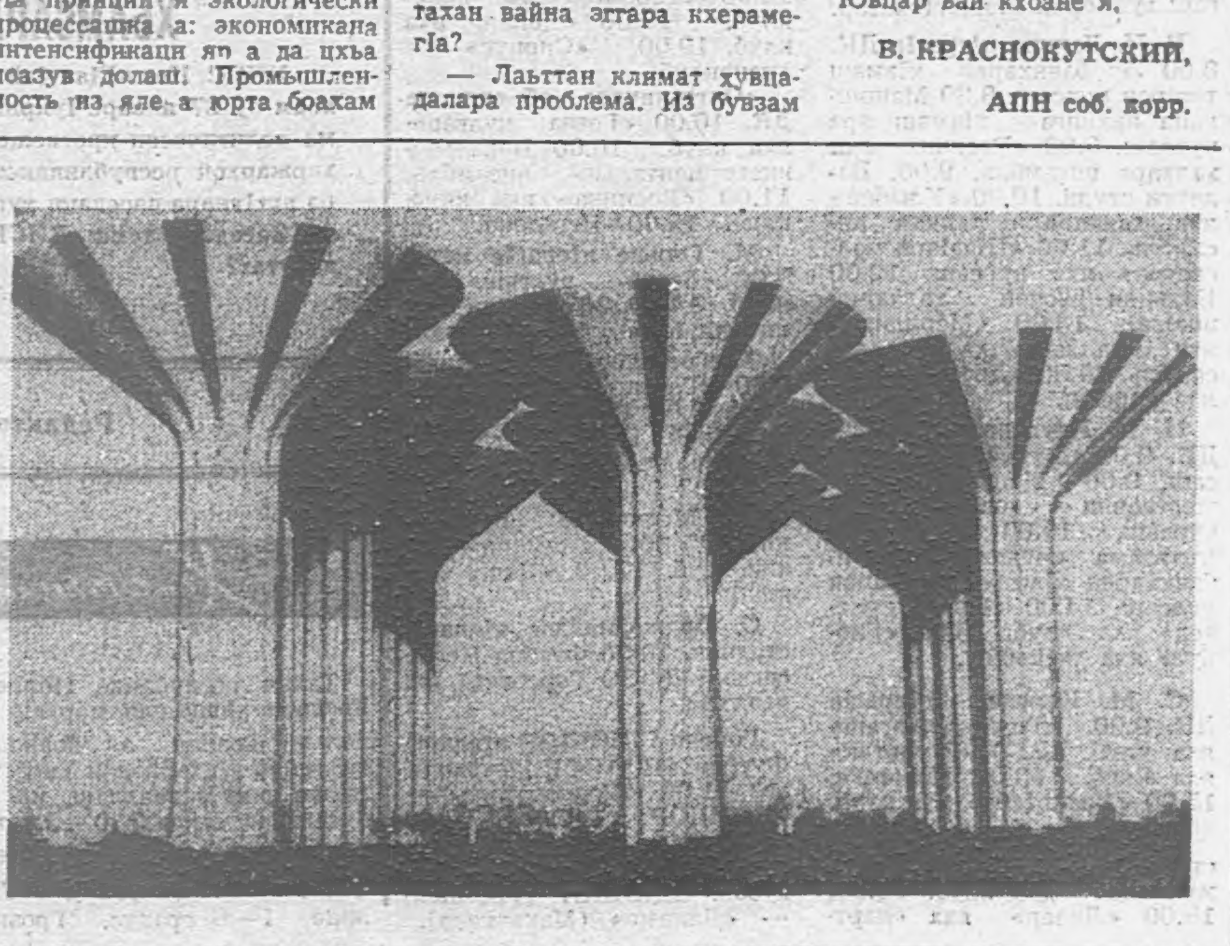

Кувейт хьоайича дуккхачарна дагадохар мехкдаьтта да. «Духхьал из «Iаьржа дошув» бахьан долаш карагIдаьннад Кувейта массехк итт-шу далалехьа лоабатах даьча отарашкара сверхзвуковой самолеташка кхача.

Вай ханара Кувейт — таханарча Iилмон техникон таро луччa тайпара оборудованеца Iалашъяь предприятеш, шера автострадаш, бетонахи кизгахи яь гIишлош, супертанкераш, низбола мехкдаьтта промыслаш. Тахан Кувейт — Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоалеи йоккха финансови центр. Дунен халкъашта юкъера цун сий а цун Iоткъам а цасоццаш айлуш латт. Маезза финансови таронаш а йолаш. Кувейта правительствас дукха теркам тIабохийт мехка образованни унахцIено лораелгеи дегIаккхувлара.

СУРТА ТIА: аьшкбетонни стелашца 150 метрал лакхагIа урагIйнхьа, теза (мала мегаргдола) хий чудола бургаца хьисапе, тIехйоккхий резервуараш — таханарча Кувейта характерни сурт.

ТАСС фотохроника.

Сержант Чуванов юха хIана вахав?

Кабуле дикагIйолча «Интерконтиненталь» яхача гостиница тхов тIа да тхо. Массехк кIира хьалха реактивни снаряд кхийттай укх тIа. ХIара дийнахьа афгански столицана оппозипе формироване еттарех цаI я из. Из чакхъяьннай тхов тIа йиллача сомача аьшкбетона плитах, гостиница цхьан номера ийнах, цхьа этаж лохеьарча номер чу кхаьчай. Цо даьха Iургаш цемента бетонаца дIакъайлад. Сурташ доахаш латт.

АПН съемочни группас новкъостал а деш, вовзаш волча киноактера Грегори Пека воIа, американски режиссера Стивен Пека вьетнамски афгански шин тIема шин ветеранах дола фильм доаккх. Стивена хетачогIа, 1967—1968 шерашка Сайгона юхе тIом беш хиннача Боб Сэмонеи 1979 шу чакхдоалаш советски эскарца цхьана Афганистане вахача Николай Чувановеи кхел цаI я. Пека дувц, уж тIемаш мишта а хIана а даьд, уж цхьатарра политически маIан долаш дар ала а гIертац. Шоай нийсархой, доттагIий, гаргара нах маьрша бахаш болча хана тIема Iазап такхаьча кагийча нахах дувцар да цун дейхар. Боб а Николай а эскаре шоашта, цхьа хIама карагIдаргхиларга сатувсаш хиннаб, бакъда, цар лийрхIар кхоачашхиланзар човнаш хилар бахьан долаш. Цу шинне а когаш дIададьхад — Боба аьрдиги Николая аьттиги. ХIанз уж шаккъе хьинаре дакъа лоацаш ва тIема духхьаларча боламе. Сэмсон вьетнамски тIема ветераний машара тIехьарча объединене активист ва. Чуванов Афганистане хиннача тIема ветераний комисси хьаяьрех цаI ва. Из комисси болх беш я машар лорабара Советски комитете. Цу комитета делегацеца венав из Кабуле а.

— Фу хет хьона, фу ракета яр из? — хетт Стивена Николайга, цунга цементаца дIакъайла даьха Iургаш дIа а хьокхаш.

— Хац сона. Со укхаза гIулакх деш волча хана Кабула еттацар ракеташ.

— Фу хет хьона иштта гIулакхех?

— Ма дарра аьлча, из оакхарал да. Уж ракеташ етташ бовраш маьрша нах ма бий.

— ХIаьта, хьа нийсденнадий нах боабе безаш?

— Нийсденнад, бакъда, герзацара нах, со е са новкъостий боабе гIертараш.

— Мичахьа вийр Iа эггара хьалха саг?

— Укх моттига геттара юхе, элеваторе.

Николайс дIахьувкх топпара кирпишнех даьча зIамигача цIеношта юкъе урагIдаха доккхий IажагIа бос бола цIенош. Чуванова массехказа дувц камерана хьалхашка 1980 шера 23 феврале хиннача тIемах. «Душманаша дIалаьцар элеватор, город даа ялат доацаш хилийтар духьа». Лакхерча этажа корагара еттар пулемет.

— Пулеметчиках со лоравора пенои кIотаргашеи, из «хьайийцар» шозза автомат теха, — яхаш дувц цо.

— Хьо тешаш вий из саг духхьала Iайха вийна хиларах? Хетаргахьа, кхычахьара дов деш хинна, хургдеций цунна?

— Теш, са автомат моллагIеи лелхеи пхорч долча патронех йиза яр, сона мадарра бIаргадайра, аз техача автомата пхорч шозза а корах чудаха хилар. Аз автомат техачул тIехьагIа пулеметчик кхы дов ца деш сецар...

— Фу хет хьона тахан хинначох?

— МоллагIа дов, моллагIа тIом а санна, трагеди я ерваларн цIийн да. ХIанз со а са новкъостий а гIерт тхоашта бIаргадайна къемат цIаккха а цхьаннахьа а ца хилийта...

ШоллагIча дийнахьа аз Николай вигар сурташ даха. Тха машеи торговцаша города рынкашкахьа дIатIаувзаеча, баьцадаараши сомаши тIаболча йоккхийча грузовикашта, тележкашта юкъе гIолла Iуйрийна хьалйизача Кабула улицагIа чакхъяьлар. Чуванова, оагIорахьа дIа-юха хьежаш, городе пIийна йовза моттигаш белгалйоахаш, корта эгабора.

— Фу хет хьона тахан Кабуле? — хаьттар аз цунга.

— Сай къоналга юхакхаьчав со, — аьлар Николайс. — Тешаргвац хьо, тхо дерригаш а ираз долаш дар укхаза. ТIом бар беш, геттара кхераме ха яр, хIаьта тхо ираз долаш дар. Укхаза берригa нах шоаш мабарра бовзар. Массехк ди даьлча ше мадарра гучадаьлар мала малав. Оаха тIом бора доттагIий лора а беш. ЦаI массанена тIехьа массавар цхьаннена тIехва, яхаш дар тха нигат.

— Хьона ховш мадарра, вай мехка хIанз дувцаш да 1979 шера декабре Афганистане вай эскар дахийтар нийса хиннад е хиннадац, яхаш. Хьона мишта хет эскар цига дахийтар?

— Тхога, Афганистана ветеранашка, хадданза хоатташ да из. Цхьан тайпара жоп дала йиш яц цу хаттара. 1979 шера хинна событеш ювца атта дац. Цу хана дунен тIара хьал геттара кхыча тайпара дар. СССР-еи США-и кхыйола правительстваш яр. Европе оттаеш яр американски «першингаши» «ткъамаш дола ракеташи». Тхона хеташ махиллара, вай къулбехьарча доазонашца йолча Китайцеи Иранацеи кхохкаденна хьал отташ дар. Цу хана ВIашагIкхийттача Штаташкара «аьттехьара» политикаш гIертар Кабуле Iаьдала керте антисоветски низаш оттаде. Советски Юкъера Азерча бусалба наьха районашкара хьал толхаде дезаш лерхIар цар уж низаш. Сона хетачогIа, из бахьан дар советски эскар цига дахийтар. Аз цIаькха а хьалхадоакх, дуне кхыча тайпара дар, тхо а кхыча тайпара дар.

— Шо мишта дар?

— ТIом беш чакхваьнна саг веррига хувцалу, са а са новкъостий а 19 шу долча хана тха хиннача романтиках хIама юхедисанзар. ТIом — из зулам да. Аз из ше мадарра бакъду. Цхьаккха нана — СССР-е а, США а, дунен тIа цхьаннахьа а кхы ший къонгех яргйоацаш хIама де деза.

— Сийлахь бокха Даймехка тIом лаьттача шерашка цун фронташка хиннача событешта юкъе дакъа лоацаш бар берригa мохк, берригa баха нах. Прессас доашхаш дувцар тIем тIа дакъа лоацаш хиннача нахах. Хьо Афганистане хиннача хана шоах кIезига дувцар газеташ тIа. Наха кIезига ховш дар укхаза хулар.

— Тхо укхаза долча хана тхоах дукккхабарашта из мегаш дар. Тха цIагIарча наха кIезигагIа тха саготдора укхазара дерригa бакъдар ца ховш хиларагIа. Со цIавахача хана аз дувцачох дукккхабараш тешацар, сона из халахетар...

— Хьо дукха ха йоацаш ВIашагIкхийттача Штаташка махиннавий, вьетнамски тIема ветеранашца вIашагIкхеташ а хиннав хьо. Фу нах ба уж?

— Ветеранашта юкъе дукха нах ба тIемах вайна хеттар хеташ.

— Дананга юхе шу даькхача Стивен Пека сона дийцачогIа, Вьетнама дуккхача ветеранашта мегадац шоашта маьршача вахаре, обществе моттиг лаха. Чубаха цIа доацаш тахан США болча нахах ткъаь итт процент ба уж, эзараш бола нах шоашта теха байнаб, дукккхабараш корта бохабеча малаpo хIалакбаьб, набахта бахаб.

— Хьона е хьа новкъосташта Iаткъаш йий-теш общественни дискомфорт?

— Хетаргахьа, вьетнамски ветеранашта санна йоацаш кхыча тайпара Iаткъ. «Застоя» шерашка вай обществе хинна хIама, общественни бе-башха ца хетилга, вещизм, шолха мораль тIаэца йиш яц вай. Са бIубенна ала йиш я Афганистане чакхбаьннача дукхагIболча кагийча наха геттара дика а хеташ перестройка тIаийцар. Вай общество цIенъяра низ мел кхоачар де гIерт тхо. Тха дагалатташ цхьа хIама да, оаха кхетаду, тхоаш пхьана хилча, тхо низ болга...

— ХIаьта а, сержант Чуванов Кабуле юха хIана венав?

— Со венав машар лорабара Советски комитета делегацена юкъе а волаш. Со укхаза вара бахьан пунца довзийта воалл со. Укхаза тIом беш мел хинна кагий нах махулла сихагIа Афганистане машар хилар ловш ба ала венав со. ТIом сихагIа чакхбаккхара, президента Наджибуллас маяххара, ерригa оагIонаш переговораш яра истола тIа ховвшара долла хIама де деза. Аз хьаллоац къам бартадахара политика.

Андрей ПРАВОВ,
АПН соб. корр.

Кабул.

130 ШУ ДУЗ
А. П. ЧЕХОВ ВАЬЧА ДИЙНАХЬА ДЕНЗ

УКРАИНСКИ ССР. Сийлахьча эрсий йоазонхочун Чехов Антон Павловича вахарцара а кхолламцара а наьха безам вІалла бовш бац. Цун произведенешта ерригача континенташка кепатехай, цун турпалаш дунен тІарча дуккхача меттала сценаш тІара къамаьл деш ба.

Чехов вахарца хьаштдолаш бола нах геттара чІоагІа тІаувзача моттигех я Ялтера цІа-музей. ХІара шера укхаза воагІа 120 эзар саг. Укхаза яздаьд цо ший «Скучная история», «Студент», «Душечка», «В овраге», «Дама с собачкой» яха дувцараши повесташеи, «Три сестры», «Дядя Ваня», «Вишневый сад» яха пьесаш. Укхаза хьоашалгІа хиннаб Ф. И. Шаляпин, А. М. Горький, С. В. Рахманинов, А. А. Спендиаров, иштта цу ханара кхьбола цІихеза бола нах.

Чехов кхелхачул тІехьагІа цун йишас Мария Павловнас хьадийлар из цІа.

СУРТА ТІА: цо болх беш хинна кабинет, укх чу да Чеховна совгІата заманхоша — А. Толстойс, М. Горьке, Ф. Шаляпина, иштта кхычар денна хинна сурташ.

А. ОБУХОВСКЕ сурт.

(ТАСС фотохроника).

ІИЛМА КОНФЕРЕНЦИ

Вайнаьха метташ дІегІадоалдарца уж Іомадарца цу гІулакха эшаш йола методологи кхолларца ювзаенна яр ЧИГПИ хинна Іилма конференци. «Наьна метта проблемаш» яхача темагІа яр из.

Конференце дакъа лоацаш хиннараш бар вайнаьха языкознани тохкаш бола Іилманхой, лакхехьарча дешара заведеней хьехархой, литературоведаш. «Нохчий а гІалгІай а литература кхыча къамий литератураца бола бувзам» яхаш яр Х. В. Туркаева яь доклад. Цо дика гуч даьккхар уж бувзамаш къоарга хилар а цхьацанегІа дика пайда боалаш уж литератураш дегІаахар а.

Ца хьоаеш йисанзар таханарча дийнахьа лакхехьарча а юкъерча а школашка вайнаьха метташи, литератури хьехача юкъе нийслу халонаш, дувла гІалаташ. Цу проблемашта къаьстта теркам тІабахийтар А. М. Арсанукаева, К. З. Чокаева, З. Х. Хамидовас.

Геттара сухалбе безаш яр И. Б. Мукаева гІоттаяь проблема. Нохчий фольклор гулъяр, тахкар, Іомаяр — из да цо яхачох сихха динза даргдоацар. Кхы башхало йоацаш латт из гІулакх гІалгІай меттаца а. Цу духьа докладчика даьча хьехамех пайда баргба аьнна хеталу вай ерригача фольклористикана.

Конференце хиннача къамаьла юкъе лоархІаме дакъа лаьцар Іилманхоша К. Д. Ацалаевас, Э. Солтаханова, А. Долатава, Р. К. Чокаева, Х. М. Мусаева, К. Б. Гайтукаева.

Конференце бар прессай, культурай болхлой.

Къахетаме гІулакх

1990 шера массанена дайзар В. И. Ленина цІерагІча советски берий фонда геттара беркате гІулакх. Из я советскии доазол дехьарчеи наьха теркам тІаэза телемарафон — бераш лорадара, бера бокъонаш лораяра, берий фонда, цун программа маІан. Хьожаш дан нанеи доацаш дисача берий, бой долча берий унахцІено лораяра, уж Іалашдара, царна кхетам балара дешаш ца Іаткъаш цхьаккха а висанзар, вай общественни организаце планашта, де лерхІарашта, декхарашта новкъостал дара йола наьха уйла гІоттайир. Алхха телемарафон латтача хана Жилсоцбанка Опера телемарафона 70718 счете кхаьчар 61 миллион сом, хІаьта 10 февралe кхаччалца йолча хана берий дезала цІенош хьалдара берий фонда Правлени аьнна цІи тиллачунга кхы а ахча кхоачаргда гражданашкара, предприятешкара, министерствашкара, ведомствашкара.

Цул совгІа, берий дезала цІенош хьалдара къахетама — сагІа билеташ доаржадеча сберкассай гІулакх а хьайр. 1989 шера республике уж билеташ 16186 сома маьха дехкача метта 1990 шера алхха цхьан кІирагІа 24198 сома маьха дехкад.

Берий фондагара КПСС ОК болхлоша дийхад шоашка 1300 сома маьха билеташ дохка аьнна, ПТУ-с — 500 сома маьха, № 2 йолча школа-интернатас — 100 сома дохка аьнна.

Бераш дагалаьца царна новкъостал даьрашта баркал ала доагІа. Бакъда, тамаш яйташ да берий фонд иштта чІоагІа ювцача хана цхьаккха хІама цох теркал ца деш цхьабола нах бисар. Вай республике долча 524 эзар сома маьха билетех 1990 шера 9 январь тІакхоачаш дехкад Ленински районе 7241 сома, Октябрьски районе 3659 сома маьха, Старопромысловски районе — 194 сома, Заводской районе — 2316 сома, Ачхой-Мартановски районе — 195 сома, Ведениски — 141 сома, Малгобекски районе — 115 сома, Надтеречни — 370 сома, Назрановски — 300 сома, Наурски — 101 сома, Сунженски — 510 сома, Урус-Мартановски — 400 сома, Шаьла — 460 сома, Шелковски — 1153 сома, Гудермесски — 1215 сома, Грозненски — 5979 сома маьха билеташ, Шатоевски Ножай-Юртовски районашка вІалла дехкадац.

Берий фонда Правлени кхайк республика берригача гражданашка «Къахета дог» яхача гІулакха юкъе дакъа лацар дехаш. Цхьа моллагІа доацача цу билетех денна ахча дІагІоргда берий дезала цІеной городок хьалъеча. Цох хургда йхьацца низкъала кхел этта цІенах даьнача берашта дола наьна ЦІа. Даьи наьнеи йовхалах даьннача берашта фусам Іалашъяра юкъе дакъа лацар доккхача берката гІулакх да.

«Къахета дог» аьнна девиз а йолаш ду ший дукхагІдола гІулакхаш В. И. Ленина цІерагІча берий советски фонда Нохч-ГІалгІай отделене.

1989 шера отделене белгалдаьккхар ший хьалхара шу. Цу лоаццача хана а ший къахетамеча гІулакхаца вай республике дІайийзар из.

Отделене хьайийлла я берий хьашташ лорадара мах ца боаккха юридически приемни. Цун заведующи У. С. Хаяури.

Активисташа мах боацаш Іалашбе шоашта хьатІалаьцаб дукха бераш дола массехк дезал. Масала, цар дехарагІа Грозерча Угурчиев гІар дезала дика квартирен материальни новкъостала лаьрхІа 250 сом ахчеи делар. № 2 йолча школана-интерната автобус, № 15 йолча интерната грузовик еннай.

Армене берий фонда дІадахьийтар Нохч-ГІалгІай отделене январь бетта 3000 сом. 1989 шера вай республике лоаман районашка лаьтта текха хатар хиннача дезалий берашта дахьийтар 2500 сом. Царна «СелаІад» яхача редакце сотрудникаша шоай кхаь дийнахьара алапи хьожадир.

«Къахетаме дог» яха гІулакх дІахо а деш да.

Л. КРЫЖАНОВСКАЯ,
В. И. Ленина цІерагІча берий Советски фонда Нохч-ГІалгІай республикански отделене председатела заместитель.

Пайда бе яьннай

ХьалхагІа зе деш къахьегаш хинна Мочкъий-Юртара шурий комплекс соахка арендах яьнначул тІехьагІа 150 эзар сом пайда баьб паччахьалкхенна дІадахача шера.

Комплекс арендах хьайийцар ва укх юрта вахаш вола Мациев Аюп. Наха дика вовзаш ва из ханна воккха воаца саг. ХьалхагІа Аюп укхазарча колхозе керттера зоотехник вар.

Аюпа комплексе хьагулъяь коллектив я ший декхар кхетадеш а из дика кхоачашдеш а. Арендас сиха гучавоаккх кхыча тайпара уйла йола саг, ший декхар кхоачашдеш ах низ дІабахийта гІертар.

Дукха хІама ду хІанз къахьегамхой социальни хьашташ дикагІа кхоачашдара. Укхаза къахьегаш болча наьха таро я Іаьдала маьхах колхозера доакъар эца, кхыйола шоашта эшаш йола юртбоахама продукци хьаязъе.

Беррига арендатораш укх юрта хьалкхийна нах ба. Царех цхьаболчар юртбоахаме къахьега ха ткъаь пхе шерал совгІа я. Иштта ва арендни бригада тракторист Долаков Захьир. Цун беррига къахьегама никъ, йоккха опыт, — дика хьехам хулийташ масал да зІамагІчарна.

Иштта дикача дешаща белгалбоахаш ба Нальгиев Мурад, доаркаш Нальгиева Зина, Мальсагова Хадишат, кхыбараш.

Мочкъий-Юртарча шурий комплексе арендни коллектив социалистически яхье хьалхарча моттигашка я. 1989 шера карара-кара тела ЦІе байракх елар бригадана.

Б. ЖАБРАИЛОВ.

САЛОІАЧА ДЕНОШКА

С. М. Кирова цІерагІа парк. 6.00 «Энтузиаст» яха футбольни клуб. 8.00 Ло баккхареи хІамаш тегареи курсаш. 9.00 Книжкаш дукхадезарий клуб. Книжкай выставка. Книжкаш дІа-юха хувцар. 10.00 Автодром.

В. И. Ленина цІерагІа ДК. 8.00. Ло баккхареи хІамаш тегареи курсаш. 8.30 Машинкаца аьхинга хІамаш яра курсаш. 12.00 «ЦІагІара медсестра» яха курсаш. 15.00 «Дизайн быте» яха курсаш. 16.00 Халкъа драматически театр. 17.00 Берий гитаристий кружок. 18.00 Балетни студи.

Н. К. Крупскаяй цІерагІа ДК. 12.00. «Перестройкеи сага бокъонаши» яха клуб. 14.00 Ло баккхареи хІамаш тегареи курсаш. 15.00 Машинкаца художественни догамаш дара курсаш. 18.00 «УнахцІено» яха клуб. 18.00 «Глобус» яха дискошоу.

С. М. Кирова цІерагІа ДК. 9.00 «Говза кулгаш» яха клуб. 11.00 «Пионер» яха клуб. 15.00 «УнахцІено» яха клуб.

Химикий ДК. 17.30 Духовой оркестр. 18.00 Камерни хор. 18.00 «Радуга» яха халхара халкъа коллектив. 19.00 «Лидер» яха спортклуб.

Сердалон болхлой ЦІа. 10.00 Халкъа кхоллама выставка. 16.00 Гитаристий ансамбль.

«Красный молот» завода ДК. 11.00, 13.00 Іарбий меттала къамаьл де Іомалу вай. 15.00 «Вай беш» яха клуб. 16.00 Вокально-инструментальни ансамбль.

Пролетбата цІерагІа ДК. 14.00 «Къона пожарник» яха киноклуб. 18.00 «Веселая горница» йолча хьоашалгІа.

«Оргтехника» объединене ДК. 10.00 Вокально-инструментальни ансамбль. 12.00 Игротека. 13.00 Кагирхой цІей. 17.00 «Ветеран» яха клуб.

М. Горьке цІерагІа клуб. 10.00 «Хозяюшка» яха клуб. 10.00 «Кружевница» яха клуб. 10.00 «Кружевница» яха клуб. 13.00 Макраме дукхаезараш хьех оаха. 13.00 «Игротека». 14.00 Фаьлг болча хьоашалгІа.

Хлебокомбината клуб. 8.00, 17.00 «Лидер» яха спортклуб. 8.30 «Говза кулгаш» яха клуб. 10.00 «Топотушки» яха халхара коллектив. 13.00 «Кружевница» яха клуб. 18.00 «Мукъам» яха студи.

В. Маяковске цІерагІа клуб. 15.00 «Солнышко» яха киноклуб. 17.00 «Неш» яха клуб.

С. Орджоникидзе цІерагІа стадион. 9.00 Футбол. Профсоюзий ДФСО Горсовета Іан хьалхле.

Гороно СДЮШОР стадион. Футбол НГІАССР Іан хьалхле. 9.00 «Машиностроитель» — «Нефтяник». 10.30 «Локомотив» — «Динамо». 12.00 «Атлетика» — ЧИГПИ. 13.30 «Вайнах» — «Орга». 15.00 «Монтажник» — «Дружба».

КІИРАНДИ, 28 ЯНВАРЬ

С. М. Кирова цІерагІа парк. 6.00 «Энтузиаст» яха футбольни клуб. 8.00 Ло баккхареи хІамаш тегареи курсаш. 9.00 Книжкаш дукхадезарий клуб. Книжкай выставка. Книжкаш дІа-юха хувцар. 10.00 Автодром.

Офицерий ЦІа. 11.00 Филофонистий клуб. Грамзаписаш гулъерий вІашагІкхетар.

В. И. Ленина цІерагІа ДК. 8.00 Ло баккхареи хІамаш тегареи курсаш. 8.30 Машинкаца аьхинга хІамаш яра курсаш. 8.30 «Росинка» яха халхара ансамбль. 9.00. Балетни студи. 10.00 «Улыбка» яха халхара халкъа ансамбль. 11.00 «ЦІагІара медсестра» яха курсаш. 12.00 Бальнии дискои халхарий школа. 13.00 «Меридиан» яха халхара халкъа ансамбль. 15.00 «Дизайн быте» яха курсаш.

Н. К. Крупскаяй цІерагІа ДК. 9.00 Нохчий метта курсаш. 9.00 Машенаца художественни догамаш дара курсаш. 10.00 Технически кхоллама кружок. 14.00 Ло баккхареи хІамаш тегареи курсаш. 14.00 «Къона краевед» яха клуб. 18.00 «Глобус» яха дискошоу.

С. М. Кирова цІерагІа ДК. 9.00 «Говза кулгаш» яха клуб. 12.00 «Мультик» яха клуб. 13.00 Игротека. 15.00 «УнахцІено» яха клуб.

Химикий ДК. 10.00 Изостуди. 10.00 «Нийсархо» яха мукъача ден клуб. 15.00, 18.00 «Лидер» яха спортклуб. 17.00 Вай ханарча халхара ансамбль.

Сердалон болхлой ЦІа. 9.00 Ло баккхеи хІамаш тегеи Іомалу вай. 11.00 Музыка дукхаезарий клуб. 12.00 Английски мотт Іомабу вай. 19.00 Театр дукхадезарий объединени.

«Красный молот» завода ДК. 13.00 «Кружевница» яха клуб. 13.00 «Космонавт» яха берий кинотеатр. 14.00 «Соловушка» яха вокальни група. 14.30 Игротека.

Пролетбата цІерагІа ДК. 14.00 «Теремок» яха киноклуб. 17.00 «Денал» яха клуб. 19.00 «Сириус» яха дискоклуб.

«Оргтехника» объединене ДК. 10.00 «Говза кулгаш» яха клуб. 10.00 Вокально-инструментальни ансамбль. 11.00 «Росинка» яха киноклуб. 12.00 Игротека.

М. Горьке цІерагІа клуб. 9.00 «Говза кулгаш» яха клуб. 14.00 «Теремок» яха киноклуб.

Хлебокомбината клуб. 8.30 «Говза кулгаш» яха клуб. 9.00 Гитара лакха Іомалу вай. 11.00 Английски меттала къамаьл де Іомалу вай.

В. Маяковске цІерагІа клуб. 15.00 «Солнышко» яха киноклуб. 17.00 «Неш» яха клуб.

С. Орджоникидзе цІерагІа стадион. 10.00 Футбол Профсоюзий ДФСО Горсовета Іан хьалхле.

Гороно СДЮШОР стадион. Футбол. НГІАССР Іан хьалхле. 11.00 «Кооператор» — СДЮШОР. 14.00 ГНИ — «Башлам». 15.30 «Даймохк» — «Факел». 12.30 РСФСР кубок. СДЮШОР (Грозный) — «Динамо» (Махачкала).

Боккха кхаъ хилар спорт езачарна. Укх бетта арадаьлар вай республикерча спортсмена Виктор Шумакова Сийлен орден яларах дола Указ. Из лакха совгІат Викторо даьккхад ший дерига вахар езаеннача спортаца хоттадалийтарах.

Халкъашта юкъерча класса спорта мастер В. Шумаков массехказа хий-моторни спорта СССР чемпион хиннав, цунга я дунен кубок а.

Хала спорт я Шумаков Викторо шийна хержар. Бакъда, сийнача хин талгІенашта гІолла пхорч мо доагІа зІамига кемаш бІаргадайнар уж лехкаш багІача майрача нахах ца хьогаш хургвац.

Укх шера кхы а цхьа лакхале я Викторо янкха лаьрхІа. Ленинграде хургйолча дунен халкъашта юкъерча яхье СССР сборни команде дакъа лаца дезаш ва Шумаков Виктор.

Вай республикера хий-моторни спорта клуб ший воккхагІволча тренера аьттув боалийлга ловш я. Из ловш ба беррига вай спорт езараш а.

СУРТА ТІА: Сийлен Ордена кавалер В. Шумаков.

Н. КОБИАШВИЛЕ сурт.

ХОАМ

КПСС Нохч-ГІалгІай обкомо хоам бу «Къамашта юкъера гІуланхаш дегІадоаладара, интернациональнии патриотически кхетам балара актуальни проблемаш» яхача курсагІа йола республика партийни, советски, профсоюзни, боахама актива политически семинара аргІанара заняти 27 январе Іуйрийна 9 сахьат даьлча КПСС Нохч-ГІалгІай обкоме хургхиларах.

Заняти яра план:

1. **Лекци:** «СССР халкъий культуре къаман долчуни интернациональни долчуни диалектика».

2. **Собеседовани:** ХІанзарча хьалашка къамашта юкъерча гІулакхашка демократизаци яра бола В. И. Ленина балхий лоархІам.

ХЬАМСАРА ХАРЖАРХОЙ!

КПСС Нохч-ГІалгІай обкома идеологически отдело хоам бу 27 январе Іуйрийна 10 сахьат даьлча парте обкома политически просвещене ЦІагІа «Хоржамаш-90» яхача харжархой республикански общественно-политически клуба аргІанара заседани хургхиларах.

Заседане тема: ДИСКУССИ. Мишта хила веза халкъа депутат?

«Хоржамаш-90» яхача харжархой клуба совет.

Редактор О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

Хоттал

Тахан республике гІоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, Іуйрийна цхьайолча моттигашка дохк а доаллаш, малхбузехьара секунде 0—5 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 1—6 градус, Грозне 3—5 градус йІовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоанеи ломмеи хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, цхьайолча моттигашка дохк а доаллаш, тайп-тайпарча оагІонашкахьара секунде 3—7 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсана —4 —9, дийнахьа +2 +7 градус йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТЕЛЕВИДЕНИ

27 ЯНВАРЬ, ШОАТТА

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минот.
8.35 — ЦІагІара академи.
9.05 — Эрсий халкъа иллеш дІаоал В. Ефимовс.
9.20 — Вай беш.
9.50 — Саг. Лаьтта. Вселенни.
10.50 — Концерт.
11.20 — «Хьайбай дунен тІа».
12.20 — «Вызываем огонь на себя» яха художественни фильм. 1-реи 2-гІ и сереш.
15.05 — «Меркурий» яха коммерчески вестник.
15.35 — «Спектр». Дунен халкъашта юкъера программа.
16.05 — Мультфильмаш.
16.20 — «Партех йола диалогаш».
17.20 — «СелаІад» яха халкъа кхоллама телепрограммай VIII Дунен халкъашта юкъера фестиваль.
17.45 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
18.30 — «Ссора в Лукашах» яха художественни фильм.
20.00 — Дезала телевикторина.
21.00 — «Ха».
21.30 — Телезрителa спутник.
21.55 — «Бена, пандар!».
23.10 — «Ах бийса ялалехьеи тІехьагІеи».

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйрийнара гимнастика.
8.15 — Концерт.
8.45 — Документальни фильмаш.
9.30 — «Выстрел в спину» яха художественни фильм.
11.00 — Прогресс. Информаци. Реклама.
11.30 — Массанена йола педагогика.
12.30 — Культура кризисера ара мишта варгва?
14.00 — Эрсий къамаьл.
14.30 — «Советская Россия» яха видеоканал.
17.00 — «Юрмала-90».
18.10 — Мультфильм.
18.30 — «Ха».
19.05 — Нохчий мотт Іомабу вай.
19.35 — Саги перестройкеи.
20.00 — Бийса даькъала хийла шун, бераш!
20.15 — Реклама, хоамаш.
20.25 — «Дукхаеза ашараш» яха концерт.
20.55 — Полоцкера органни сайре.
21.20 — Боккхийчарна дола мультфильм.
21.30 — Азербайджански ССР Гостелерадио. «Безвинный Абдулла» яха телеспектакль. Премьера. Бакура передача.
22.40 — «Музыкеи модеи».
23.30 — Киноконцерт.
00.15 — «Королева бензоколонки» яха художественни фильм.

28 ЯНВАРЬ, КІИРАНДИ

I ПРОГРАММА

8.00 — Массанена йола спорт.
8.15 — Ритмически гимнастика.
8.45 — «Спортлото» тираж.
9.00 — Іуррехьа. Берашта йола передача
10.00 — Даьхенна гІулакх деш.
11.00 — Іуйрийнара сакъердама программа.
11.30 — Никъберий клуб.
12.30 — «Музыкальни киоск».
13.00 — «Вызываем огонь на себя» яха художественни фильм. 3-гІеи 4-гІеи сереш.
15.25 — УнахцІено.
16.10 — «Юрта сахьата» панорама.
17.25 — «Марафон-15» яха берий информационно-публицистически программа.
19.00 — КІиранден кинозал. «Летели два верблюда» яха мультфильми «Когда я вернусь» яха документальни фильми.
19.45 — «Свободное падение» яха художественни фильм. (Духхьашха).
21.00 — 7 ди.
22.00 — Даимлена йола уйлаш.
22.15 — Чайковске ерригa симфонеш. № 2 йола симфони.

II ПРОГРАММА

8.00 — Зарядка е отта!
8.15 — Концерт.
8.45 — РСФСР городий телестудеш.
9.20 — «Валентин и Валентина» яха художественни фильм.
10.50 — Документальни фильмаш.
11.35 — «Угол зрения» яха кагирхошта йола информационно-публицистически программа.
12.20 — Екъаргья вай доттагІала сискел.
12.50 — «Юрмала-90».
13.50 — Армене Гостелерадио симфонически оркестра концерт.
14.30 — «Советская Россия» яха видеоканал.
17.00 — Планета. Дунен халкъашта юкъера программа.
18.00 — Мультфильм.
18.40 — «Карман России» яхача документальни фильма премьера.
19.00 — СССР халкъа артиста А. Днишева концерт.
20.00 — Бийса даькъала хийла шун, бераш!
20.15 — «Атлетизм-89». «Советски спорт» яхача газета приз яккхара йола Дунен халкъашта юкъера турнир.
21.00 — 7 ди.
22.00 — Союзни республикай студей фильмаш. «Эта опасная дверь на балкон» яха художественни фильм.
23.25 — «Вай дахаш дола дуне». «Мои современники» яха режиссера Виноградова фильм.

29 ЯНВАРЬ, ОРШОТ

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минот.
8.35 — Москвера халкъа инструментий оркестраш.
9.05 — «Свободное падение» яха художественни фильм.
10.20 — Хьайбай дунен тІа.
11.20 — «Двенадцать стульев» яха йиъ сери йола художественни фильм. 1-ра сери. (1976 ш.).
12.30 — Ха.
13.00 — Документальни фильм.
15.30 — Д. Шостакович. «Золотой век» яхача балетера фрагменташ.
15.50 — Мамаи, папаи, сои.
16.20 — Берий сахьат (французски метта урокаца).
17.20 — Конев Сергея депутатски маьхаленаш.
18.20 — Коллаж.
18.30 — Ха.
19.00 — «Неожиданный Вьетнам» яхача документальни фильма премьера.
19.50 — «Двенадцать стульев» яха художественни фильм. 2-ра сери.
21.00 — Ха.
21.30 — Актуальни интервью.
21.40 — «Дош» яха литературно-художественни програмаш.
23.45 — Ха.

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйрийнара гимнастика.
8.15 — Іилма-довзийтара фильм.
8.35, 9.35 — Литература. 9-гІа класс.
9.05 — Итальянки мотт.
10.05 — Іилма-довзийтара фильм.
10.35, 11.35 — Биологи. 7-гІа класс.
10.55, 11.55 — Іилма-довзийтара фильм.
11.05 — ЦІагІара академи.
12.05 — Документальни фильм.
12.25 — «Эта опасная дверь на балкон» яха художественни фильм.
13.50 — «Гаьнара Малхбоале». Киножурнал.
14.00 — «Хлеб — имя существительное» яха художественни фильм. 5-гІа сери.
17.30 — Документальни фильм.
18.00 — «Синтар» яха берашта йола программа (нохчий меттала).
18.30 — Ха.
19.00 — Реклама, хоамаш.
19.10 — Информационно-публицистически программа.
19.50 — Бийса даькъала хийла шун, бераш!
20.05 — Хоккей. СССР чемпионат. «Химик» — «Динамо» (Москва).
21.15 — Концерт.
21.30 — Къона кино.
23.15 — Документальни фильм.

РАДИО

27 ЯНВАРЬ, ШОАТТА

7.30 «Юрта вахар» (нохчий меттала).
7.45 Хоамаш
7.55 — 8.00 Музыка. Хаоттам.
8.15 Передачай программа.
8.20 Республикански газетий обзор.
8.30 — 8.45 Вай депутаталла кандидаташ (нохчий меттала).
10.15 М. Минцаев (нохчий меттала).
10.40 Микрофона хьалхашкара театр (нохчий меттала).
11.00 «Къонал».
11.30 — 12.00 УнахцІено: дегІаахара наькъаш.
15.15 Концерт
16.00 Арендин подряд: гІулакхаши проблемаши (нохчий меттала).
16.15 — 17.00 «Кавказа Іуйренаш» яха радиожурнал.
18.00 — 19.00 «Музыкальни почта» (гІалгІай меттала).

28 ЯНВАРЬ, КІИРАНДИ

7.30 Передачай программа.
7.35 Республикански газетий обзор.
7.45 — 8.00 Парте сий коммуниста гІулакхех тийша да (гІалгІай меттала).
8.15 — 9.00 Даькъала дувцшо.
11.30 — 12.00 КІиранден музыкальни программа.
15.15 — 15.30 «Дешархо» (нохчий меттала).
16.00 «Дошо бІоагІий». С. Чахкиева романа оагІонаш.
16.30 Реклама
16.40—17.00 Кумыкий ашараш (нохчий меттала).
18.00 — 19.00 «Иллеца доттагІал долчарна» яха концерт

29 ЯНВАРЬ, ОРШОТ

7.30 «Юрта вахар» (гІалгІай меттала).
7.45 Хоамаш.
7.55—8.00 Музыка.
8.15 Передачай программа.
8.20 ТІехьабусараш хила йиш яц.
8.30—9.00 Іуйрийнара концерт (нохчий меттала).
9.15 Музыка.
9.45—10.00 З. Яндарбиева стихаш (нохчий меттала).
15.15 Нохч-ГІалгІай радион телевиденеи инструментальни ансамблеи солистийи концерт.
16.00—17.00 Информационно-музыкальни программа. Радиостудера прямой трансляци.
18.00 Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.10 Керда хоамаш (гІалгІай меттала).
18.20—18.40 «Кагирхойн хан» (нохчий меттала).

ТХА АДРЕС: 364907. г. Грозный. Маяковске ул. 92. Телефонаш: редактора — 22-45-57; редактора заместитела — 22-85-07; бехктокхама секретара — 22-84-68; отделий: партийни вахара — 22-53-12 промышленностеи транспортеи — 22-75-81. 22-65-01; юрта боахама — 22-47-84. 22-90-66; культура — 22-64-75.22-75-78; письмой — 22-85-64; машинописни бюро—22-89-51; корректорски — 22-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907. г. Грозный. ул. Маяковского 92. Телефоны: редактора — 22-45-57; заместителя редактора — 22-85-07; ответственного секретаря — 22-84-68; отделов: партийной жизни — 22-53-12. 22-54-04; промышленности и транспорта —22-75-81; 22-65-01; сельского хозяйства — 22-90-66; 22-47-84; культуры — 22-64-75; 22-75-78; писем — 22-85-64; машинописное бюро — 22-89-51; корректорская — 22-89-88.

Газет арадувл шинарен ереи, шоаттеи деношка

СФ03006. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 240.